

คู่มือ

การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จัดทำโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ และคณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- ชื่อ : คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผู้จัดทำ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ และคณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- พิมพ์ที่ : มาสเตอร์พรินทร์ สามเสน
- ปีที่พิมพ์ : พ.ศ.2556

คณะผู้วิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ
(หัวหน้าโครงการวิจัย)

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง

ประธานกรรมการบริหารสาขาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู

3. พลตำรวจตรี สุเมธ พงษ์ลิมานนท์

อดีตผู้บังคับการศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10
สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4. พลตำรวจตรี หญิง สุวิไล คุณาชีวะ

อดีตผู้บังคับการสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

5. ดร.ศรีปริญญา ฐปกระจำง

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ สำนักผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

คำนำ

คู่มือ “การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็นคู่มือที่รวบรวมความรู้ ด้านกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดทำเป็นคู่มือขึ้นมาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างเข้าใจความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และได้รับคำแนะนำในการจัดทำคู่มือจากกองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น.) จัดทำขึ้นจากการสกัดความรู้โดยผ่านกระบวนการถอดบทเรียน การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ และการเล่าเรื่อง (Storytelling) จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ โดยได้รับความร่วมมือจากศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม องค์กรในกระบวนการยุติธรรม องค์กรปกครองท้องถิ่น โรงเรียน ตำบล และหมู่บ้าน รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้กรุณาสนับสนุนให้ข้อมูลและมุมมองข้อเสนอแนะ และกรณีศึกษาคดีต่างๆ ซึ่งทั้งหมดต่างก็มีพื้นฐานอยู่บนหลักการเดียวกันเพื่อพัฒนางานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำคู่มือเล่มนี้

คณะผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนกระบวนการศึกษา และหวังว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะผู้ศึกษาวิจัย

กันยายน 2556

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 สถานการณ์ความไม่สงบ	1-1
1.2 วัฒนธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	1-2
1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการป้องกันอาชญากรรม	1-2
1.4 วัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	1-3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการความรู้	1-4
1.6 กระบวนการจัดการความรู้	1-4
บทที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	2-1
2.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	2-1
2.2 แนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนทั่วไป	2-3
2.3 แนวทางการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ	2-3
2.4 แนวทางการปฏิบัติสำหรับองค์กรกระบวนการยุติธรรม	2-5
2.5 แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จจากกรณีศึกษา	2-6
บทที่ 3 รูปแบบมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-1
3.1 มาตรการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ใน 3 จังหวัดภาคใต้	3-1
3.2 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่)	3-2
3.3 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล)	3-3

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 ขั้นตอนการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปราม ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-4
3.5 ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปหาข่าว เก็บข้อมูล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่	3-5
3.6 มาตรการความปลอดภัยในการตรวจสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-8
3.7 กระบวนการดำเนินงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-9
3.8 ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีที่สำคัญ	3-12
บทที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ	4-1
4.1 ปัญหาและอุปสรรค	4-1
4.2 ข้อเสนอแนะ	4-5
เอกสารอ้างอิง	5-1
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	(1)

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1.1 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)	1-5
1.2 องค์ประกอบของการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	1-6
1.3 วงจรแนวคิดการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	1-6
1.4 องค์ประกอบของการจัดการความรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	1-8

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพ	
3.1 รูปแบบการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้	3-1
3.2 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่)	3-2
3.3 แสดงถึงมาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล)	3-3
3.4 แสดงถึงขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปราม ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-4
3.5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์	3-7
3.6 มาตรการความปลอดภัยในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-8
3.7 มาตรการความปลอดภัยในการเข้าพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-9
3.8 กระบวนการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยภาพรวม ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	3-10
3.9 แนวการบริหารสถานที่เกิดเหตุ	3-11
3.10 ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด	3-12
3.11 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด	3-13
3.12 ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต	3-14
3.13 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต	3-15

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขด้วยสันติวิธี โดยเฉพาะการใช้ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) และการมีส่วนร่วมของชุมชน (Public Participation) ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เข้าไปแก้ไขปัญหามุ่งเกิดการยอมรับในสังคม (Social Acception) มิใช่ใช้การทหารเข้าไปแก้ไขปัญหา ถือเป็นโจทย์ ที่ท้าทายภูมิปัญญาทางการเมืองการปกครอง และกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญและแหลมคมอย่างยิ่งในปัจจุบันเหตุผลและความเป็นจริงโดยปราศจากอคติในการวิเคราะห์อย่างรอบด้านจะทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแนวทางแก้ไขเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติได้อย่างเกิดประสิทธิผล จะทำให้ความรุนแรงลดระดับลง นำไปสู่สภาพการณ์ที่เป็นปกติเกิดผลดีต่อประชาชนในการยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข สำหรับบทนำได้สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1.1 สถานการณ์ความไม่สงบ
- 1.2 วัฒนธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการป้องกันอาชญากรรม
- 1.4 วัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้ทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการความรู้
- 1.6 กระบวนการจัดการความรู้

1.1 สถานการณ์ความไม่สงบ

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาสนั้นได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลา 300 กว่าปีแล้ว โดยลักษณะทั่วไปของพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ และมีลักษณะสังคมที่ผิดแผกแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ของไทยจากรายงานการสำรวจสำมะโนประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 85.16 ของประชากรในเขตจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส (กระทรวงมหาดไทย, 2547) ประชากรเหล่านี้มีเอกลักษณ์ด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ แต่ประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้เกิดช่องว่างแห่งความไม่เข้าใจกันระหว่างชาวไทยมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นชาวไทยพุทธ ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดี มีอคติ และความหวาดระแวงต่อกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ (ดลมนรจันท์ บากา และคณะ, 2547)

1.2 วัฒนธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในเรื่องประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยมุสลิมนั้น มีหลักปฏิบัติเช่นเดียวกับชาวมุสลิมทั่วไป คือ จะต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามเริ่มตั้งแต่การเกิด การศึกษาพระคัมภีร์อัลกุรอานเมื่ออ่านออกเขียนได้ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบศาสนกิจประจำวัน เมื่ออ่านคัมภีร์ อัลกุรอานจบ 30 ตอนด้วยตนเองได้ทั้งหมด ก็จะมีงานฉลองซึ่งเรียกว่า “การตะมัตพระคัมภีร์อัลกุรอาน” พร้อมกับพิธีเจ้า “สุนัต หรือมาโซะยาวิ” คือ การขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศ โดยมุสลิมชายอายุระหว่าง 8-15 ปีทุกคนจะต้องทำเพื่อความเป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ จากนั้นก็จะเข้าพิธีแต่งงานโดยผ่านพิธีนิกะห์ สำหรับชายมุสลิมอนุญาตให้มีภรรยาได้ 4 คน และห้ามมิให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้มีการแต่งงาน (นิกะห์) และสุดท้าย คือ การตาย เมื่อมีการตายเกิดขึ้นมุสลิมในหมู่บ้านจะเข้าไปเยี่ยมเยียนให้ความช่วยเหลือครอบครัวของผู้ตาย สำหรับบุคคลศาสนาอื่นจะเข้าไปจัดการศพอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนเจ้าภาพจะอนุญาตไม่ได้เด็ดขาด ซึ่งประเพณีดังกล่าวเป็นปัญหาในเรื่องการชันสูตรพลิกศพของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมากในขณะนี้ และห้ามแต่งกายไว้ทุกข์ สีดำ กรณีที่ผู้ตาย ตายเพื่อป้องกันประเทศชาติ ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นการตายอย่างมีเกียรติ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จะต้องไปร่วมงานศพ ห้ามไว้ทุกข์ สำหรับการจัดการศพจะไม่มี การอาบน้ำศพ เช่น ผู้ที่ตายอย่างธรรมชาติ จะต้องนำไปฝังภายใน 24 ชั่วโมง นับจากเวลาที่ผู้นั้นตายลง

นอกจากนี้ ยังมีหลักปฏิบัติการดำเนินชีวิตอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกล่าวทักทายของมุสลิมที่จะต้องมีการกล่าวและสัมผัสมือกัน การแต่งกายของผู้หญิงต้องปกปิดตัวร่างกายเว้นไว้แต่ใบหน้าและฝ่ามือ ส่วนชายมุสลิมปกปิดตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า การรับประทานอาหารห้ามไม่ให้มุสลิมรับประทานหมู ดื่มสุรา ยาเสพติด และยังมีประเพณีของชาวมุสลิมอื่นๆ

การศึกษาถึงเรื่องการจัดการความรู้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะช่วยทำให้ความขัดแย้งทางด้านต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ลดน้อยลงไป ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการป้องกันอาชญากรรม

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหัวใจของความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมที่ดี จึงต้องเปิดรับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในทุกชั้นตอนของการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมมิได้หมายถึงการมีส่วนในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนกิจการของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการทำงานของกระบวนการยุติธรรมและการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรและร่วมดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมด้วย กระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากประชาชนย่อมรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือและการให้การสนับสนุนกิจกรรมของกระบวนการยุติธรรมติดตามมา การให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้มีการศึกษาวิจัยจนกระทั่งมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ได้ผลมากมาย ทั้งในรูปของการให้ความรู้แก่ประชาชนที่จะหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม การสร้างอาสาสมัครเฝ้าระวังเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่ประชาชน โดยการที่องค์กรในกระบวนการยุติธรรมสามารถริเริ่ม เช่น งานด้านตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community policing) เป็นต้น

สำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมเป็นหัวใจของความสำเร็จของกระบวนการยุติธรรม ชุมชนและประชาสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการยุติธรรมได้หลายลักษณะทั้งในแง่ของการส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการรวมกลุ่มกันเป็นอาสาสมัครการให้ข้อมูลและเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ การให้การเป็นพยานในแง่ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตรวจสอบ เช่น การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติที่มีส่วนในการนำเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายตลอดจน กระบวนการที่เปิดรับการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคม ย่อมเป็นกระบวนการที่ได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชนซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของความสำเร็จในกระบวนการยุติธรรม สำหรับในประเทศไทยของการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมยังมีน้อยมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นอยู่จะไม่มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมได้อย่างจริงจังโดยเฉพาะในการกำหนดนโยบาย การตรวจสอบอื่นๆ การขาดการมีส่วนร่วมนี้ เป็นสาเหตุหนึ่งให้กระบวนการยุติธรรมมีภาพของความเป็น “ราชการ” อยู่สูง ทำให้ประชาชนไม่รู้สึกว่าเป็นเจ้าของกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการยุติธรรมยืนอยู่ข้างเขา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรมโดยเปิดให้ชุมชนและประชาสังคมมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกขั้นตอน และส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันของชุมชนและประชาสังคมในการสร้างเครือข่าย

1.4 วัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

- 1) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนำมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) เพื่อค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนำมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) เพื่อพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนำมาใช้ในการป้องกันการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) เพื่อสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อใช้ในการสืบสวนและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 5) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจัดการความรู้

1) ได้แนวทางในการจัดการปรับปรุงและพัฒนาที่มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้งานในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ แนวทางในการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่องานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2) ได้ทราบวิธีการปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง ในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงาน นโยบายการบริหารจัดการ และแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

3) ได้คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ คู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ที่นำไปใช้ปฏิบัติงานจริง จำนวน 100 เล่ม

4) ได้เว็บไซต์ที่เป็นการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ตัวชี้วัด คือ เว็บไซต์การจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเครือข่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีประสิทธิภาพ

1.6 กระบวนการจัดการความรู้

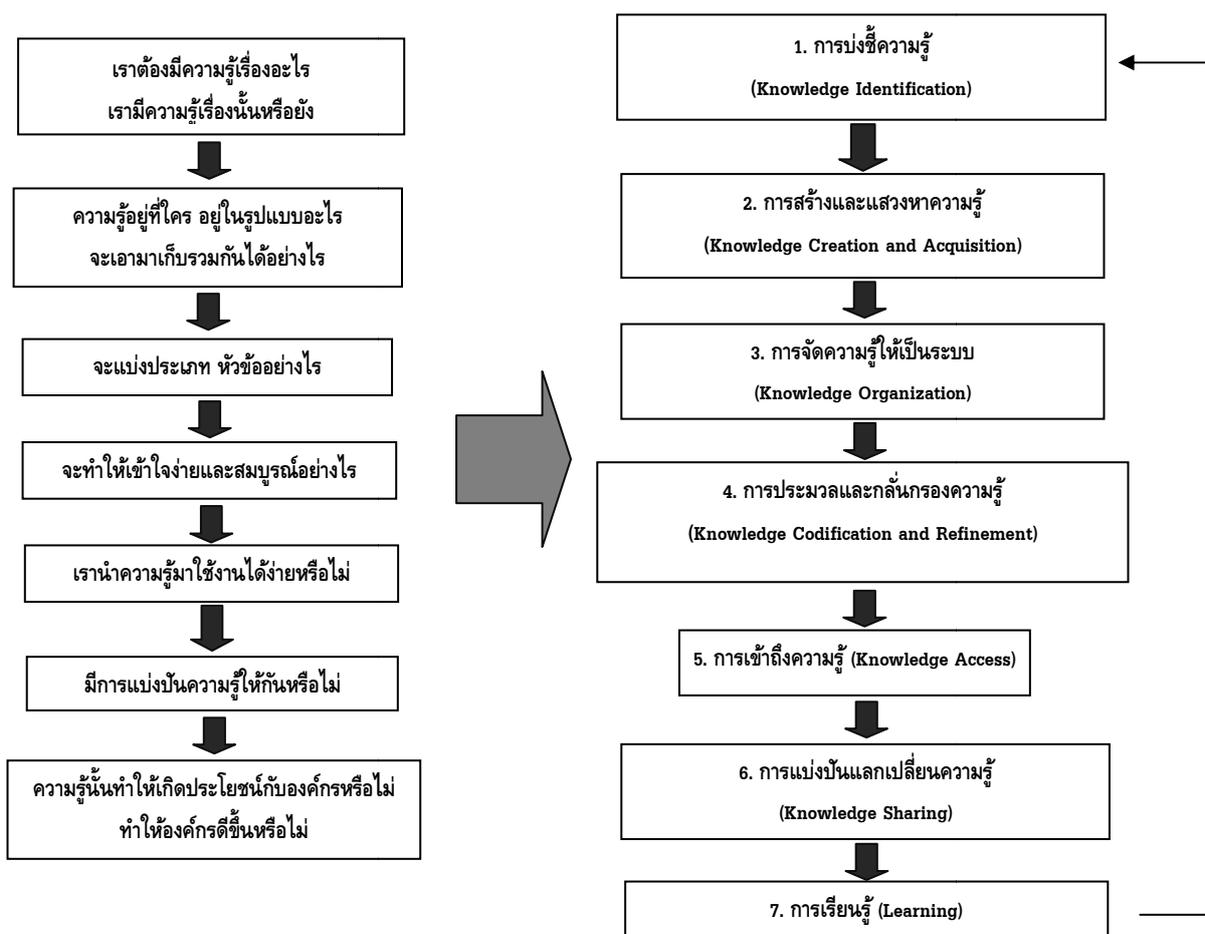
การจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง กระบวนการความรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ของคนในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการปฏิสัมพันธ์ต่อกันของคนภายในองค์กรเดียวกัน เมื่อรวบรวมแล้วก็มีการนำความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ และการจำแนกหรือจัดระบบใหม่เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงองค์กร ในการบริหารจัดการและนำความรู้เผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

1.6.1 กระบวนการจัดการความรู้ มี 2 ประเภท คือ

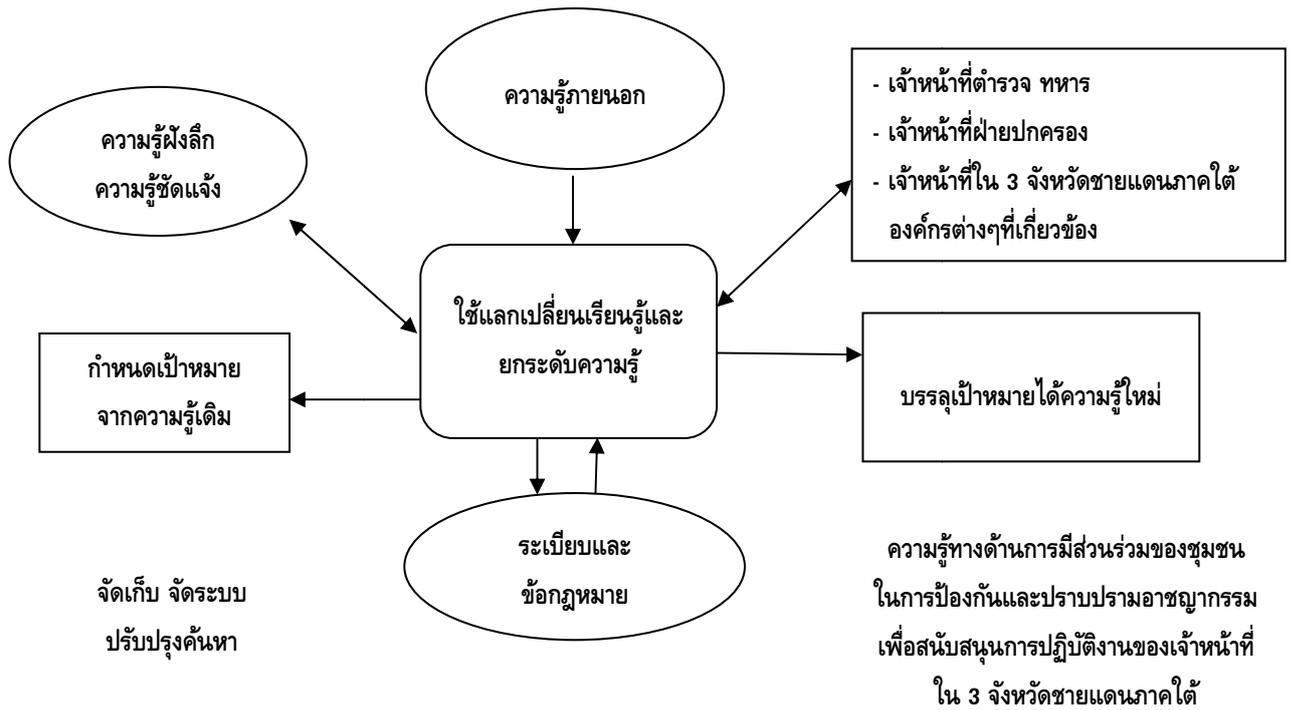
1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือหรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

2) ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ข้อกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ รวมทั้งกฎหมายพิเศษที่ใช้ปฏิบัติในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยกระดับความรู้ของการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จุดเริ่มต้นของการศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายจากความรู้เดิม โดยรวบรวมข้อมูลจากความรู้ฝังลึก ความรู้ชัดแจ้ง โดยการประชุมกลุ่ม และการศึกษาเชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายและได้ความรู้ใหม่ แสดงให้เห็นตามภาพ 1.1 และ 1.2

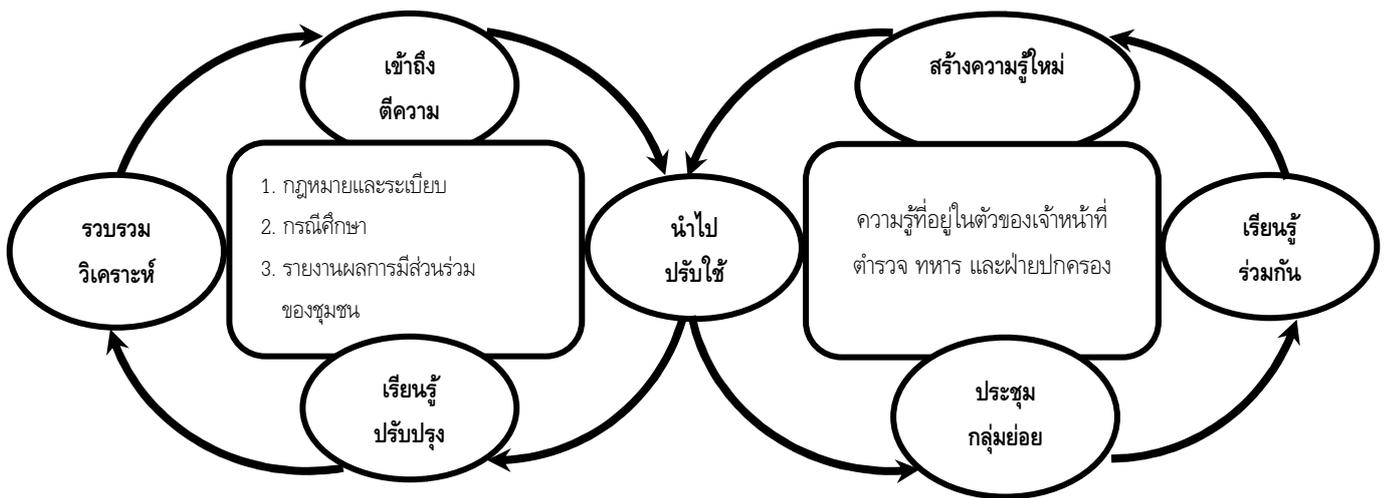

ภาพ 1.1 กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

ภาพ 1.2 องค์ประกอบของการจัดการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.6.2 คณะผู้วิจัยใช้วงจร แนวคิดการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามภาพ 1.3

ภาพ 1.3 วงจรแนวคิดการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1.6.3 กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้

- (1) ผู้บริหารสถานีตำรวจ และหัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ทั้งทางด้านสืบสวนและสอบสวน ทั้งระดับสัญญาบัตรและชั้นประทวน
- (2) เจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- (3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชน มวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- (4) เจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์
- (5) กลุ่มผู้พิพากษา และอัยการ
- (6) กลุ่มผู้นำทางศาสนา
- (7) กลุ่มเอ็นจีโอ
- (8) กลุ่มสื่อมวลชน
- (9) กลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะนักวิจัยได้ดำเนินการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

- (1) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 1 โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์ข้อกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิธีการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดประชุมที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2555 ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- (2) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 2 (story telling ครั้งที่ 1) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดการประชุมที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2556
- (3) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 (story telling ครั้งที่ 2) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดการประชุมที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2556
- (4) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 4 (story telling ครั้งที่ 3) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดการประชุมที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2556
- (5) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 5 (story telling ครั้งที่ 4) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดการประชุมที่ว่าการอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2556
- (6) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 6 (story telling ครั้งที่ 5) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดการประชุมที่ว่าการอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2556

(7) การประชุมกลุ่มครั้งที่ 7 (story telling ครั้งที่ 6) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง รวมทั้งรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจัดการประชุมที่อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2556

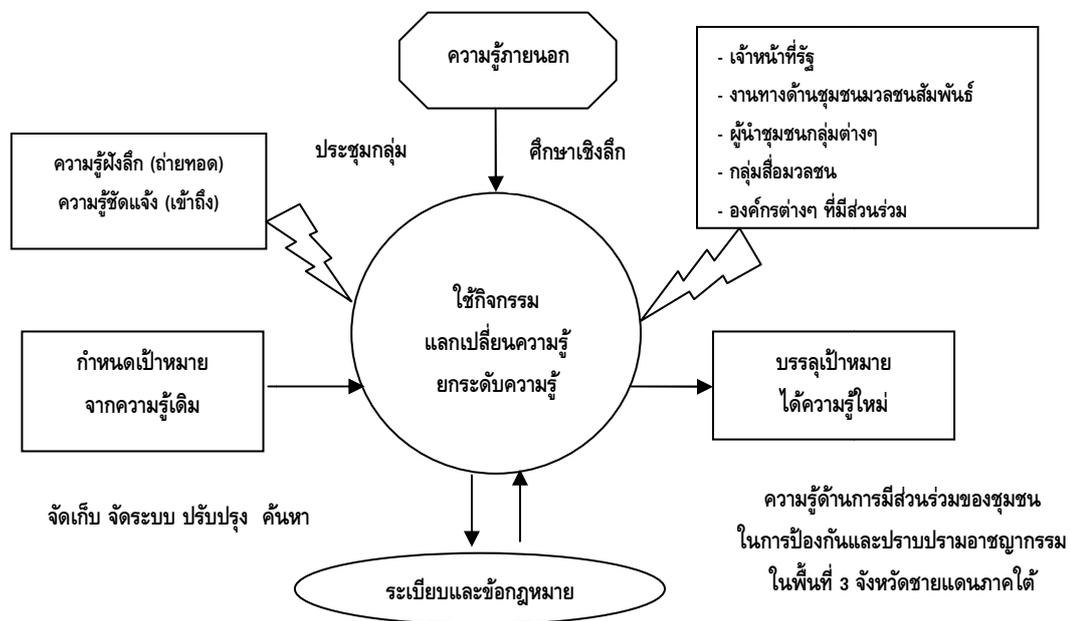
(8) การจัดสัมมนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยมอบคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดการประชุมที่จังหวัดสงขลา ในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2556

(9) การประชุมครั้งที่ 9 เพื่อเสนอผลงานวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมอบคู่มือการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้กับหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมโดยจัดการประชุมที่จังหวัดสงขลา ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2556

(10) ทบทวนและสรุปบทเรียน จัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

1.6.4 องค์ประกอบของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีองค์ประกอบตามภาพ 1.4

ภาพ 1.4 องค์ประกอบของการจัดการความรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2

แนวทางการบริหารจัดการความรู้

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

แนวทางการบริหารจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เป็นแนวทางที่คณะนักวิจัยได้รวบรวมจากการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมประชุม ซึ่งได้นำแนวทางบริหารที่เป็นผลสำเร็จมาเป็นแนวทางเบื้องต้นที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ ตามความเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยแนวทาง ดังต่อไปนี้

- 2.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 แนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนทั่วไป
- 2.3 แนวทางการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 2.4 แนวทางการปฏิบัติสำหรับองค์กรกระบวนกรยุติธรรม
- 2.5 แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จจากกรณีศึกษา

2.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- 1) พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.2546
- 2) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และ จังหวัดนราธิวาส
- 3) พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอทิว อำเภอกะเปอร์ และอำเภอสะบ้าย้อยของจังหวัดสงขลา

ข้อแตกต่างของพระราชบัญญัติความมั่นคงกับพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน 7 ประการ ดังนี้

(1) เรื่องของอำนาจ การประกาศพระราชบัญญัติความมั่นคงมีหน่วยงานที่เป็นกลไกหลักในการทำงาน คือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ส่วนพระราชกำหนด สถานการณ์ฉุกเฉินจะมี คณะกรรมการบริหารเป็นข้าราชการระดับสูง และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเช่นกัน

(2) เรื่องข้อห้ามและอำนาจ พระราชบัญญัติความมั่นคงและสถานการณ์ฉุกเฉินได้มีพระราชกำหนด เหมือนกัน แต่พระราชบัญญัติความมั่นคงจะไม่มีกรห้ามชุมนุมตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ ฉุกเฉินจะมีข้อห้ามเรื่อง ลือ การเสนอข่าว หรือการจำหน่าย การทำให้แพร่หลาย ซึ่งอาจจะบิดเบือนข้อเท็จจริง

(3) พระราชบัญญัติความมั่นคง จะมีข้อแตกต่างจากพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน ในเรื่องการจับกุม ผู้ต้องสงสัย ซึ่งพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน มีสิทธิคุมตัวผู้ต้องสงสัยเป็นเวลา 30 วัน

(4) พระราชบัญญัติความมั่นคงจะสามารถเอาความผิดจากเจ้าหน้าที่ได้ แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะให้สิทธิ์คุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่

(5) หลังเสร็จสิ้นการใช้พระราชบัญญัติความมั่นคง ต้องรายงานต่อรัฐสภาและต้องมีการสอบถาม ดังนั้นหน่วยงานที่ใช้ต้องมีหลักการการทำงานที่ชัดเจน

(6) อัตราโทษของบุคคลที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติความมั่นคง มีอัตราโทษจำคุก 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(7) เรื่องเจตนาอาชญากรรมของตัวบทกฎหมาย พระราชบัญญัติความมั่นคง เพื่อป้องกันและต้องการระงับยับยั้งเหตุร้ายที่เกิดขึ้น แต่พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินจะป้องกันควบคุมสถานการณ์ที่มีความรุนแรงฉุกเฉิน

จากการวิเคราะห์ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สรุปได้ว่า ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างกับพื้นที่อื่นเพราะมีพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2546 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอนาปะนา และอำเภอสะบ้าย้อยของจังหวัดสงขลา เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมีการฝังระเบิด การวางกับดักเพื่อทำร้ายเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ การก่อวินาศกรรม และสถานที่ราชการต่างๆ โดยไม่ทราบถึงคนร้าย ไม่ทราบความต้องการ และไม่ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าทำให้เป็นพื้นที่อันตราย ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงแตกต่างกับพื้นที่อื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีกฎอัยการศึก การปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่สามารถที่จะกระทำการได้อย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนทางด้านศาสนา ความเชื่อ และทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะถือกฎอัยการศึก เข้าไปตรวจค้นได้โดยทันทีเลยในทางปฏิบัติจะเป็นการสร้าง ความแตกแยกและความไม่พึงพอใจให้กับประชาชนในทันที ดังนั้น การใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ทางด้านอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น การสร้างมิตรกับประชาชน การสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเป็นเครื่องมือสำคัญให้การปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ง่ายและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

จากการจัดประชุมคณะผู้วิจัยได้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนี้

- 1) บทบาทของงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในกระบวนการสืบสวนคดีอาญา
- 2) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน

ถึงแม้ว่าจะมีหลักปฏิบัติทั่วไปเกี่ยวกับการสืบสวน แต่อย่างไรก็ตามยังมีกฎหมายระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับบางประการที่คอยกำกับควบคุมอยู่ การดำเนินการต่างๆ หลายประการของการสืบสวนสอบสวน จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและการปฏิบัติควบคู่ไปเสมอ กฎดังกล่าวมักจะเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญๆ เช่น จะทำอย่างไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ร่วม การให้ข้อมูลจากพยาน คำให้การจากผู้เสียหายต่างๆ รวมทั้งกระบวนการสอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตามข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้จะต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามขั้นตอน

นอกจากนี้ หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน การสืบสวนสอบสวน การตรวจ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะต้องสอดคล้องกับหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณที่เหมาะสมต่อการดำรงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กร ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน

2.2 แนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนทั่วไป

- 1) ให้ชุมชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหา โดยจะต้องเป็นอันดับแรก ไม่ควรยึดเยื้อติให้ทำแบบนั้นแบบนี้ เพราะประชาชนจะรู้เรื่องราวต่างๆ ในพื้นที่มากกว่า
- 2) ให้ประชาชนมีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เสนอข้อคิดเห็น ลงมือทำด้วยตนเองและมีส่วนรับผลประโยชน์ในการแก้ปัญหานั้นๆ
- 3) กลุ่มประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต้องเป็นประชาชนจริงๆ ที่ทำมาหากินไม่ได้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้าย
- 4) ต้องป้องกันมวลชนของพวกเราเอง ไม่ให้ไปเข้ากับพวกคนร้าย
- 5) วางแผนให้ประชาชนทุกฝ่ายมีความรัก ความสามัคคีกัน ไม่ให้มีการแตกแยกกันและไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ 5 ประการของคนร้าย

2.3 แนวทางการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- 1) เจ้าหน้าที่ที่ต้องคอยช่วยส่งเสริมในด้านต่างๆ และช่วยเสริมในเรื่องงบประมาณให้กับประชาชน สามารถอยู่รอดได้ มีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
- 2) ยึดมวลชนเป็นหลัก แก้ไขด้วยเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน
- 3) การสร้างความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของคนในพื้นที่มีการสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง
- 4) อย่าไปสร้างความหวาดระแวงในหมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจนและไว้วางใจปล่อยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วคอยช่วยเหลือ เป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 5) ควรบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างฝ่ายปกครอง มหาตไทย ตำรวจ ทหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน
- 6) องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบายต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วม และต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้า และครอบครัว

7) เจ้าหน้าที่รัฐ และตำรวจ จะต้องรักษาความลับ ไม่แจ้งชื่อผู้ให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน ดูแลความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้ให้ข้อมูลและคนในครอบครัว เนื่องจากส่วนใหญ่ที่ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูลเพราะเกรงกลัวว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

8) รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางสนับสนุนคนในพื้นที่ที่ได้รับราชการในพื้นที่ การที่คนในท้องถิ่นได้ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิด จะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมากยิ่งขึ้น

9) การเข้าไปในหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งอาจถูกลอบวางระเบิดได้ ต้องมีการสังเกต เช่น เป็นพื้นที่ร่วนซุย พื้นที่ไม่แข็งมากให้หลีกเลี่ยงเพราะอาจไม่ปลอดภัย และถ้าพบต้นสาบเสือ ลักษณะเป็นพุ่มเตี้ยๆ เต็มพื้นที่ เมื่อมองดูแล้วเหยี่ยวอยู่กอดเดียวหรือบริเวณเดียว แต่ต้นอื่นๆ บริเวณรอบนั้นดีหมด แปลว่าพื้นที่นั้นมีปัญหาแน่นอน พยายามหลีกเลี่ยงอย่าเข้าไป

10) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีสื่อสัมพันธ์กับตำรวจสันติบาล สื่อสัมพันธ์กับสายข่าวจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

11) ต้องมีสื่อสัมพันธ์กับชาวบ้านที่เขาสนิท เช่น โต๊ะอิหม่ามที่อายุมากแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถไปคุยได้และเป็นมิตร ซึ่งจะได้รับข้อมูลที่ดีจากบุคคลเหล่านี้

12) ต้องรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า เมื่อได้รับข่าวจะต้องรู้จักวิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์ปัญหาเฉพาะด้าน

13) พร้อมทั้งจะวิเคราะห์ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นว่าจะแก้ไขปัญหอย่างไร จะเอาตัวรอดอย่างไรโดยที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า

14) พยายามทบทวนภารกิจที่ไปทำงานในแต่ละครั้งว่าบกพร่องตรงจุดไหน แล้วแก้ไขปัญหามีให้เกิดการผิดพลาดอีก

15) การรักษาความปลอดภัย หรือการตรวจสอบความปลอดภัยไว้ก่อน จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ การมีชีวิตรอดกลับมาของผู้ปฏิบัติงาน ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะปฏิเสธไม่ได้

16) ต้องมีความรู้ ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ความละเอียด ต้องรู้จักรอบรู้ปัญหา รู้จักเป้าหมาย มีกลุ่มเป้าหมายของเราที่ชัดเจน ถ้าเข้าไปปฏิบัติงานโดยไม่รู้เรื่องอะไร ไม่ระวัง ไม่มีแผนงาน จะทำให้เสียเปรียบและเสียชีวิตได้

17) ความปลอดภัยของที่ตั้ง มีการจัดเวรยามเฝ้าที่ตั้งไว้ ต้องทำอย่างเข้มงวดเพื่อรักษาหน่วยที่ตั้งไว้ให้ดีที่สุด

18) ต้องมีการศึกษาเส้นทาง สอบถามในเรื่องของเส้นทางว่าเส้นทางที่จะไปที่ชุมชนนั้นๆ มีลักษณะเส้นทางแบบไหน มีความปลอดภัยอย่างไร หรือว่ามีเส้นทางอื่น พอจะเสี่ยงได้หรือไม่ ก็จะกำหนดเส้นทางได้เนื่องจากในการเดินทางหากเป็นเส้นทางที่ถูกบังคับหรือเป็นเส้นทางเสี่ยง ก็อาจจะเป็นเส้นทางที่ก่อให้เกิดการจู่โจมตีจากคนร้ายได้เช่นกัน

19) ในระหว่างการเดินทาง ต้องกำหนดมาตรการเอาไว้ในเรื่องของความปลอดภัยดังนี้

(1) อำนวยความสะดวกโดยไม่แต่งเครื่องแบบ หรือไม่ใช้รถยนต์ที่มีสัญลักษณ์ว่าเป็นของทางราชการ ต้องระวังตัวสัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์ หรือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ว่าเป็นสิ่งของทางราชการไม่ควรติด

(2) ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเดินทางไปปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมกับประชาชน ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาก่อนว่าจะเดินทางไปไหน เพราะว่าผู้บังคับบัญชาจะได้ช่วยประสานหน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น

(3) ต้องมีความระมัดระวังในเรื่องของการใช้วิทยุสื่อสาร ฝ่ายตรงข้ามมักมีวิทยุสื่อสาร สามารถดักฟังการปฏิบัติงานหรือการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ได้

20) การตรวจสอบอุปกรณ์ ในการเดินทางไปหาข้อมูล หาข่าว การมีส่วนร่วมกับประชาชน เช่น อุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง

21) ความพร้อมของรถยนต์ ในยุคแรกๆ รถยนต์ส่วนใหญ่ที่ใช้ในราชการมีสภาพค่อนข้างเก่าที่สุด และสภาพค่อนข้างแย่ ติดตราสัญลักษณ์ของทางราชการ ภายหลังมีการก่อเหตุระเบิดลอบยิงบ่อยครั้งขึ้น ทำให้ทางราชการได้ปรับเปลี่ยนรถที่ใช้เป็นรถที่หุ้มเกราะ และไม่มีตราสัญลักษณ์ของทางราชการ

22) น้ำมันเชื้อเพลิงในการเดินทางหาข้อมูลข่าวสาร แต่ละชุมชนอยู่ห่างไกลกัน ฉะนั้นก่อนออกเดินทาง เจ้าหน้าที่ต้องเตรียมอุปกรณ์ เครื่องรถยนต์ และตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ทุกอย่างให้เรียบร้อย เพราะว่าถ้าเกิดมีเหตุการณ์ระหว่างทาง จำเป็นจะต้องเปลี่ยนเส้นทาง น้ำมันจะต้องเพียงพอ

23) เสื่อเกราะกันกระสุน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ใกล้หมดอายุ เพราะวัสดุที่กันกระสุนภายใน ไม่ว่าจะเปลี่ยนไส้สังเคราะห์ หรืออื่นๆ ที่มีไซโลหะ ก็จะมีอายุการใช้งานไม่นาน จึงต้องมีการตรวจสอบเสมอ

24) อาวุธปืน เช่น ปืนยาว ปืนพกประจำกาย ต้องมีประจำตัวและประจำรถด้วย

25) วิทยุสื่อสารต้องตรวจสอบด้วย และต้องระวังในเรื่องการใช้วิทยุสื่อสาร เพราะอาจถูกดักฟังได้

26) ไฟฉาย กล้องส่องทางไกล มีความจำเป็น ช่วยทำให้ปลอดภัยได้

2.4 แนวทางการปฏิบัติสำหรับองค์กรกระบวนการยุติธรรม

1) เมื่อมีเหตุแล้วนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล รวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ โดยมี 2 ส่วนด้วยกันคือ

ส่วนที่ 1 คือ การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ส่วนที่ 2 คือ เมื่อมีเหตุแล้ว พยานหลักฐานและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาล ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เพื่อให้ภาครัฐนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) กฎหมายต้องมีความมั่นคง มีความเป็นธรรม ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องไม่เป็นโจรสลัดเอง

3) คดีที่จะขึ้นสู่ศาล เจ้าหน้าที่ต้องมั่นใจในเรื่องระเบียบการปฏิบัติ ทุกอย่างต้องถูกต้องและตรงไปตรงมา การพิสูจน์ความผิดในปัจจุบัน ศาลจะดูตั้งแต่ต้นถึงปลาย ไม่ได้ดูเฉพาะปลายเท่านั้น

4) ต้องรักษาความลับ ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่เป็นพยานให้มากที่สุด

2.5 แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จจากกรณีศึกษา

1) กรณีศึกษาที่ 1

(1) ปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลราตาบันยัง ตำบลปิยา-มูมั่ง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ราษฎรถูกประทุษร้ายเสียชีวิต ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากความไม่เข้าใจและหวาดระแวงระหว่างราษฎร ปัญหาที่ตามมาคือ ราษฎรไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพอย่างที่เคยปฏิบัติมา ไม่กล้าเข้าไปซื้ออาหารในเมืองเพราะต้องเดินทางไกล

(2) วิทยุไม่มียานทำให้เป็นจำนวนมากทำให้คนแปลกหน้ามาชักชวนให้ไปทำงานที่ผิดกฎหมายหรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุความไม่สงบ

แนวทางแก้ไข

(1) มีคนกลางเจรจาในเรื่องของความขัดแย้ง เพราะถ้าไม่มีคนกลางไปเจรจาพูดคุยกันก็จะไม่รู้เรื่อง

(2) ชุมชนได้รับโครงการเร่งด่วนจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งทำให้ชุมชนทั้ง 2 ชุมชนที่มีปัญหากันทำงานร่วมกันได้ โดยคัดเลือกว่าใครว่างงาน ใครมีที่ดินว่างไม่ได้ทำอะไรก็สละที่ดินมาทำร่วมกัน โดยทำฟาร์ม ได้รับความจ้าง มีรายได้ซึ่งชาวบ้านพอใจ มีการขุดลอกคูคลอง ทำระบบเลี้ยงปลา ประปา ปรับปรุงดิน และปลูกพืชต่างๆ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ทำถนนเข้าหมู่บ้าน มีรั้วลวดหนามป้องกันโดยรอบ โดยให้ชาวบ้านเข้ามาช่วย หลังจากนั้น 6 เดือน ก็เห็นผลผลิต ซึ่งมีทั้งสรรพสินค้า แม็คโคร โลตัสเข้ามารับผลผลิตไปขาย ชาวบ้านก็ทำงานร่วมกันทุกวันเป็นการมีส่วนร่วมในการทำงาน หลังจากนั้นก็ไม่เกิดเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น เป็นที่พอใจทั้งโต๊ะอิหม่ามและเจ้าอาวาส ซึ่งความจริงแล้วเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาแต่ก็สามารถทำได้

(3) หน่วยงานให้คนในชุมชนทำ โดยชุมชนเป็นคนร้องขอมา มีค่าใช้จ่ายโครงการให้ทำ เพราะหากชุมชนร้องขอมาเอง จะทำให้คนในชุมชนสนใจและเห็นคุณค่าของโครงการ

2) กรณีศึกษาที่ 2

(1) กรณีเหตุการณ์ในอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี รถขายอาหารถูกยิงระหว่างทาง พ่อค้าและแม่ค้าตายทั้งสามมีภรรยา เหตุการณ์นี้ทำให้ร้านค้าต่างๆ ปิดหมดไม่มีใครกล้าขายอาหาร

(2) ชาวบ้านเดือดร้อนไม่มีคนขายอาหาร ประชาชนไม่สามารถออกไปทำมาหากินได้

แนวทางแก้ไข

(1) ประชาชนควรช่วยตนเองก่อนเป็นอันดับแรก

(2) ประชาชนบางคนมีที่ดิน 5 ไร่ บางคนมี 10 ไร่ นำที่ดินมารวมกันและดำเนินการทำกิจกรรม/โครงการ โดยมีทหารพัฒนาช่วย โดยทุกคนตกลงร่วมมือนำที่ดินมารวมกันทำโครงการ ได้ประมาณ 87 ไร่ ลงมือดำเนินการโดยกำหนด ต้องคิดว่าทำอะไรให้คนในหมู่บ้านมีอาหารกินได้รวดเร็วและทุกคนในหมู่บ้านมีอาหารกิน ในขั้นต้นชุมชนยังไม่มีอาหาร ก็ช่วยหาข้าวสารอาหารแห้งจัดลงมาให้ทุกคนครบถ้วนอย่างน้อย 7 วัน แต่หลังจากนี้ 7 วัน ก็จะต้องออกไปไถ่ฝักจะต้องเริ่มออก เห็นจะต้องออกดอกสามารถเก็บมารับประทานได้และขอพระราชทานเงิน 1 ล้านบาท จากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ ในตอนแรกเข้ามาดำเนินการภายใน 7 วันก็ได้ผล ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำ โดยให้คิดและดำเนินการเอง ส่วนเจ้าหน้าที่ก็คอยช่วยเหลือ ต่อมาได้รับอนุมัติเงินจากสำนักนายกรัฐมนตรี

จำนวน 13 ตำบล ดำเนินการให้ทหารพัฒนาเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะแต่ละพื้นที่ มีกรณี เช่นนี้เกิดขึ้นในหลายตำบลในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) กรณีศึกษาที่ 3

(1) หมู่บ้านกะลาพอ ตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี ราษฎรหมู่ 1 (หมู่บ้านเตราะบอน) หมู่ 4 (หมู่บ้านลือดง) หมู่ 7 (หมู่บ้านกะลาพอ) ของตำบลเตราะบอน ซึ่งหมู่ 4 และหมู่ 7 อยู่ไม่ได้เพราะในตอนนั้นถูกลอบยิงทุกวัน ได้ย้ายมาอยู่รวมกันกับหมู่ 1

(2) ออกไปทำมาหากิน มีสวนยางเป็นของตัวเองอยู่ประมาณ 300 ไร่ ไปกรีดยางไม่ได้เช่นกัน เพราะกลัวโดนลอบยิง

(3) อาหารไม่เพียงพอเพราะประชาชนไม่ได้ออกไปทำมาหากิน

แนวทางแก้ไข

(1) ประชาชนร่วมกันทำโดยการมีส่วนร่วมกันรัฐช่วยเสริมงบประมาณโดยให้ประชาชนลงมือทำเอง

(2) ราษฎรเป็นตัวตั้งในการแก้ปัญหาต่างๆ

(3) การแก้ปัญหาคือต้องแก้ปัญหาค้นพื้นฐานให้ได้ ประชาชนสามารถอยู่รอดได้โดยการมีส่วนร่วม

(4) การแก้ปัญหาคือดำเนินการเป็นแห่งๆ ไม่ปูพรมให้ คือ จะต้องมีความต้องการหรือเรียกร้องเข้ามา แล้วจึงจะเข้าไปแก้ปัญหา ซึ่งจะไม่ไปยึดยึดโครงการ ให้ประชาชนลงมือทำและได้รับผลประโยชน์เองเป็นเจ้าของโครงการเอง

(5) อย่าคิดว่าทำไปเพราะใคร ในฐานะอะไร แล้วได้อะไร ต้องมองว่าหากว่ามีคนตายทุกวัน เราคนไทยไม่มีใครสนใจเลยเห็นว่าเป็นการตายประจำวัน อ่านข่าวหนังสือพิมพ์ก็จบไป ไม่มีใครเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ไม่มีใครเข้าไปดูแลคนในพื้นที่ที่มีความเครียดมาก เพราะคนที่ตายเป็นญาติพี่น้อง ทางราชการก็ทำเพียงแค่แสดงความเสียใจ มอบเงินให้ซึ่งมองว่ายังไม่เพียงพอ ต้องลงไปให้ถึงจุดแล้วแก้ปัญหานำความสงบกลับมา

4) กรณีศึกษาที่ 4

(1) อำเภอสุไหงปาดี มี 6 ตำบล คือ โต๊ะเต็ง สุไหงปาดี กาวะ สากอ ริโก และปะลูลู เกิดเหตุการณ์ยิงกัน

(2) ตำแหน่งนายอำเภอว่างไป 8 เดือนไม่มีคนมารับตำแหน่ง

(3) กำหนดผู้ใหญ่บ้านถูกฆ่าตายไปทั้งหมด 15 คน มีการร้องเรียนขอให้เข้าไปช่วย

(4) ตำบลอื่นๆ โดยรอบมีเหตุร้ายเกิดขึ้นทุกวัน แต่ตำบลสุไหงปาดี มีชาวบ้านเกาะกลุ่มผืนกกำลังกันแน่นไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น

แนวทางแก้ไข

(1) ยินดีเข้าไปช่วย และต้องเข้าไปช่วยอย่างจริงจัง อย่าคิดว่าเข้าไปในพื้นที่ไม่ได้ก็ไม่เข้าไปช่วย ต้องคิดว่าต้องเข้าไปให้ได้ เพราะเช่นนั้นประเทศไทยจะไม่เหลืออะไร หากไม่ช่วยกัน

(2) ตำบลสุไหงปาดีมีชาวบ้านเกาะกลุ่มผืนกกำลังกันแน่นไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น หมู่บ้านหนึ่งในตำบลโต๊ะเต็ง มีโครงสร้างของผู้ก่อความไม่สงบ ต้องสืบเสาะในทางลับจึงสามารถได้ข้อมูลมา ได้ศึกษาว่าทำไมจึงเกิด

เหตุร้ายขึ้น สืบเสาะจนได้พื้นที่หมู่บ้านสีแดงมา เป็นพื้นที่อันตรายที่มีผู้ที่คอยชี้เป้าว่าใครทำอะไร มีกรณีหนึ่งที่มีผู้ใหญ่บ้านโดนลอบทำร้าย แต่ไม่เสียชีวิต เป็นมุสลิม โดยได้เข้าร่วมกับราชการจึงทำให้โดนลอบทำร้าย ได้พูดคุยและถามว่าเมื่อหายแล้วจะอย่างไร ผู้ใหญ่บ้านก็ตอบว่าคงอยู่ได้ไม่นานเพราะจำหน้าคนร้ายได้ เดียวก็คงโดนเก็บ นี่ก็เป็นกรณีศึกษา ถ้าหากเป็นเช่นนี้ หากมีคนคุ้มกันก็คงอยู่ได้ไม่นานก็ต้องไปอยู่ที่อื่น ได้พูดคุยและขอให้ช่วยเหลือให้คนในหมู่บ้านได้มีอาวุธไว้ป้องกันตัว แต่ต้องเป็นอาวุธที่ถูกกฎหมายและต้องจัดเวรยาม เพราะเราไม่ได้มีหน้าที่ปราบปรามหรือจับใคร ใช้ได้แค่ป้องกัน โดยได้คัดเลือกตัวแทนในหมู่บ้านประมาณ 10 คนที่ไว้ใจได้ ไม่หักหลัง นำไปฝึกการป้องกันตัวเอง การใช้อาวุธ และเป็นกำลังคุ้มกันให้กับผู้ใหญ่บ้าน และขออัตราจ้างงานให้ 10 คนไปช่วย โดยไม่ต้องไปทำอย่างอื่น เป็นกรณีที่น่าศึกษา เหตุการณ์ก็ค่อยๆ คลี่คลายลงไป

ความภาคภูมิใจจากความสำเร็จ

มีความยินดีในการรับเชิญเป็นประธานในการช่วยแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบ และมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในหลายตำบลของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จนสามารถประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหามากมายหลายตำบลประมาณ 50 กว่าแห่งในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จนเกิดความสงบขึ้น และไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น

5) กรณีศึกษาที่ 5

ต้นเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรงเกิดขึ้นมาในขณะนี้กลุ่มที่สามารถมองเห็นจะมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจ ทหาร กรมการปกครอง หน่วยราชการทุกหน่วยที่จะเข้าไปดูแลประชาชน

(2) กลุ่มที่จะต่อต้านที่จะแบ่งแยกดินแดน กลุ่มนี้แท้จริงแล้วมีขบวนการขั้นตอน ซึ่งรัฐจะรู้หมดว่ามีใครบ้าง สืบเนื่องจากเหตุการณ์ที่มีการปล้นปืน ได้เข้าไปสืบสวนในเรื่องนั้น และเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ มีความชัดเจนว่าต้องการแบ่งแยกดินแดน

(3) กลุ่มประชาชน รัฐต้องการให้ประชาชนเข้ามาเป็นฝ่ายรัฐ ประชาชนกลุ่มหนึ่งก็จะเป็นฝ่ายรัฐที่มีการทำมาหากิน ดำเนินชีวิตประจำวัน และประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มที่อยู่ฝ่ายตรงกันข้ามที่เข้ามา

(4) ในพื้นที่ป่าได้มีการนำเด็กและกลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งภายหลังได้มีการนำสตรีไปฝึก

แนวทางแก้ไข

มีการสืบทราบว่า มีที่ใดบ้างที่มีการนำเด็ก วัยรุ่น และสตรีเข้าไปฝึก เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปก็มีการย้ายจุด การปล้นปืนเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่จะนำไปสร้างกองกำลังในการซ้อมโจมตี ขณะนี้เราได้มาเพียง 2 กระบอกที่ปล้นไปหลายร้อยกระบอก จากกระบวนการระยะหลังได้ทราบว่า การปล้นปืนได้นำไปใช้ในการทำร้ายเจ้าหน้าที่ มียุทธศาสตร์ของคนร้ายว่าหากมีการทำร้ายเจ้าหน้าที่แล้ว มีนักข่าวลงไปทำข่าวก็จะได้รับรางวัล จากเหตุการณ์ที่เล่ามาสรุปว่ามีทั้งกลุ่มเขากลุ่มเรา และคนกลาง คือ ประชาชน ไม่ว่าจะชายหรือหญิงก็เป็นกลุ่มของเขา เพราะฉะนั้นในการที่จะให้ประชาชนจริงๆ เข้ามามีส่วนร่วม ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนร้าย และอีกกลุ่ม คือ เข้ามาเป็นคนไทยกลับใจ ซึ่งที่ศชต. มีเข้ามาทุกวัน ตรงจุดนี้เองก็ยังไม่สามารถทราบได้ว่า เขาเป็นฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาเอาข้อมูลหรือเป็นหน่วยข่าวหรือไม่ จากที่กล่าวมาทั้งหมดอยากให้เห็นว่า กลุ่มประชาชนที่จะมามีส่วนร่วมมี 2 กลุ่ม สำหรับกลุ่มที่เราารู้แล้วว่าเป็นกลุ่มเขาดังนี้เรามีข้อมูลว่าคนที่เข้าไปในป่าไปฝึกมากับกลุ่มประชาชนที่เป็นคนที่ทำมาหากินไม่เคยไปยุ่งเกี่ยว อยาก

ให้ภาพออกมาในลักษณะของการอำนวยความสะดวก เมื่อมีเหตุแล้วพนักงานสอบสวนหรือตำรวจจะต้องไปถึงที่เกิดเหตุต้องไปสอบสวนนำรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานแวดล้อม เมื่อมีเหตุแล้วเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล รวมทั้งพยานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ ต้องมองถึงความเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะนำมาซึ่งคดีขึ้นสู่ศาล เอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำพยานหลักฐานไปสู่ศาล และการป้องกันปราบปรามปกติ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เพื่อให้โครงการวิจัยได้รับประโยชน์สูงสุด และภาครัฐนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทที่ 3

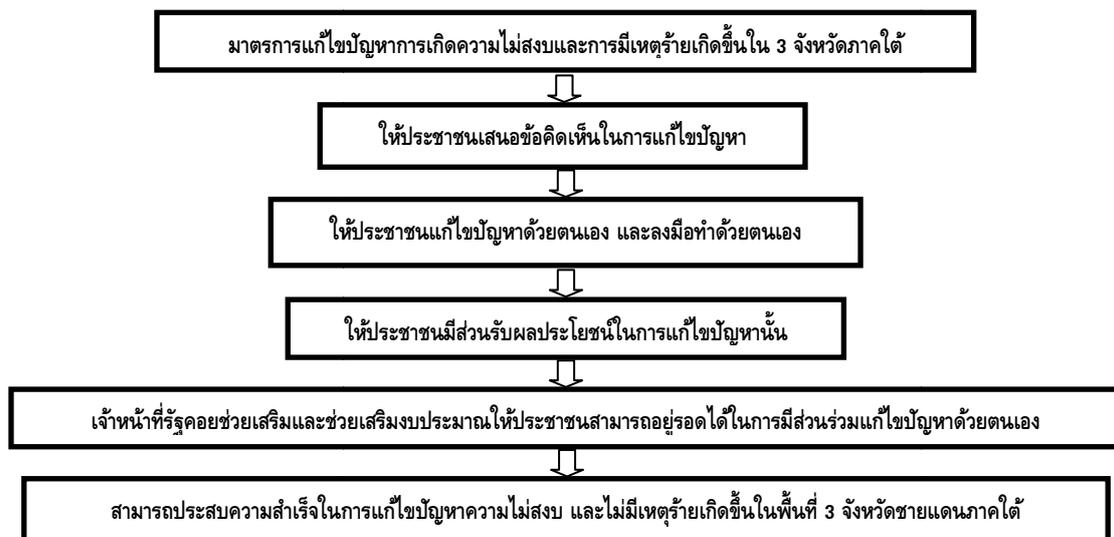
รูปแบบมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้สรุปประเด็นของรูปแบบมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางเบื้องต้นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยสรุปดังนี้

- 3.1 มาตรการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้
- 3.2 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่)
- 3.3 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล)
- 3.4 ขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3.5 ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปหาข่าว เก็บข้อมูล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่
- 3.6 มาตรการความปลอดภัยในการตรวจสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3.7 กระบวนการดำเนินงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3.8 ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีที่สำคัญ

3.1 มาตรการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้

จากการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ สามารถสรุปมาตรการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้ โดยให้ประชาชนเสนอข้อคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา ซึ่งประชาชนเป็นผู้แก้ไขปัญหาและลงมือทำด้วยตนเองจากการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการแก้ไขปัญหานั้น และเจ้าหน้าที่รัฐคอยช่วยส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้ประชาชนสามารถอยู่รอดได้ สามารถประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ และไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแสดงให้เห็นตามแผนภาพ 3.1 ดังนี้

แผนภาพ 3.1 รูปแบบการแก้ไขปัญหาการเกิดความไม่สงบและการมีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้

3.2 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่)

มาตรการรักษาความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกี่ยวกับความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่สามารถทำได้โดยเจ้าหน้าที่จะต้องใส่ใจทุกข์สุขของประชาชน ดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทำให้ประชาชนเห็นว่าเจ้าหน้าที่เป็นที่พึ่งของประชาชนได้ ทำให้ประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ถือตัวไม่แบ่งแยกให้ความร่วมมือกันทุกฝ่าย มีความรักและปรองดองกัน ส่วนประชาชนก็ต้องรักและสามัคคีกัน เป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่เองต้องรักษาความลับ ไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูลกับผู้สื่อข่าวหรือหนังสือพิมพ์ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและครอบครัวของผู้ให้ข้อมูล เพื่อไม่ให้ถูกคนร้ายทำร้าย และเมื่อเจ้าหน้าที่มีการเก็บพยานหลักฐานได้แล้ว และจับตัวคนร้ายส่งคดีฟ้องศาลอาญา หากมีความจำเป็นต้องให้ผู้ให้ข้อมูลไปเป็นพยานศาล ต้องรักษาความลับและดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ให้ข้อมูลเช่นเดียวกัน โดยแสดงให้เห็นตามแผนภาพ 3.2

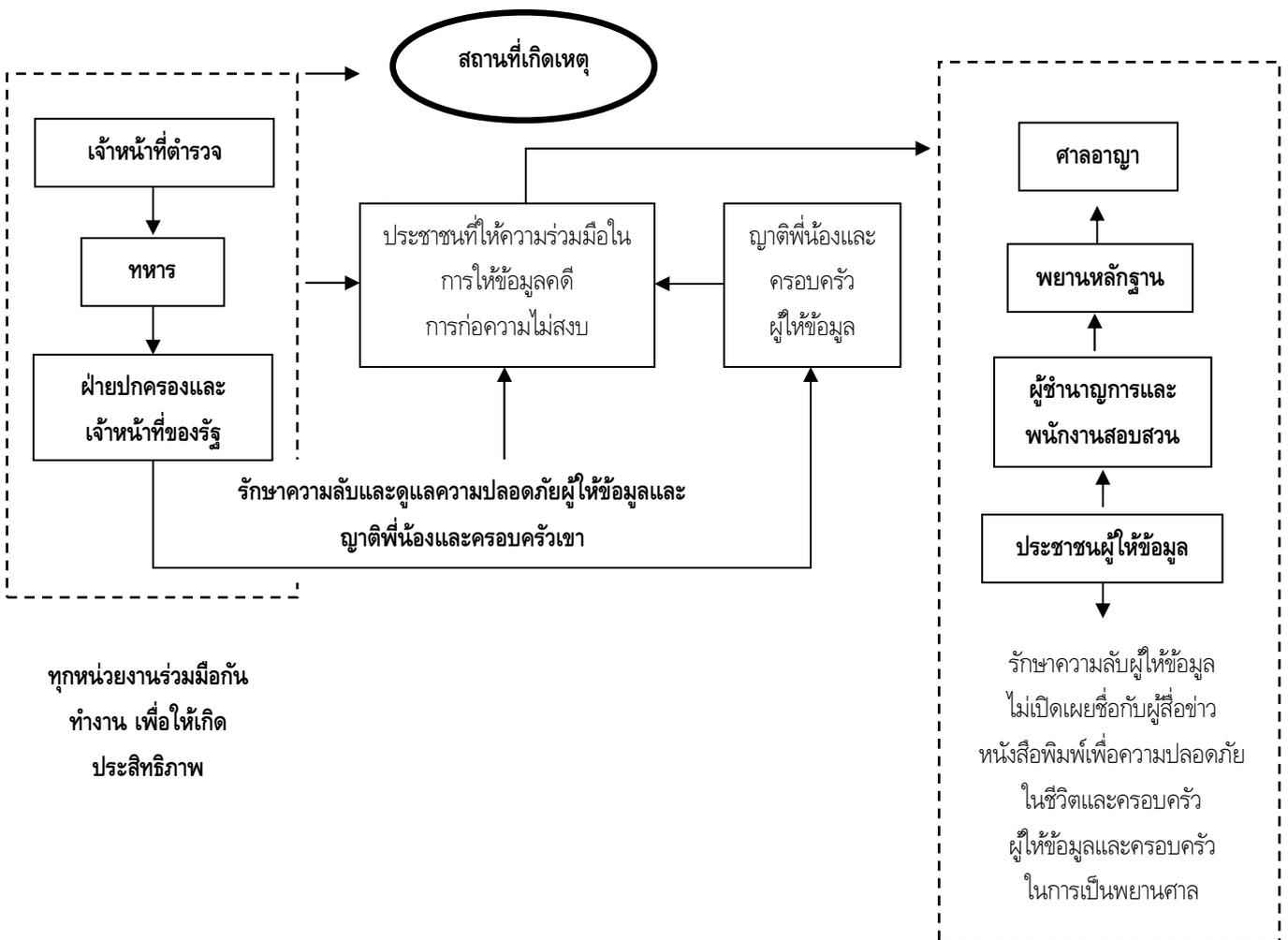

แผนภาพ 3.2 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่)

3.3 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล)

มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในส่วนของความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูลนั้น ประชาชนจะต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลคดีการก่อความไม่สงบ แก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง จะต้องรักษาความลับ ดูแลความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งญาติพี่น้องและครอบครัวเป็นอย่างดี ซึ่งทุกหน่วยงานร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมพยานหลักฐานนำไปสู่การดำเนินคดีในชั้นศาลได้ โดยแสดงให้เห็นตามแผนภาพ 3.3

แผนภาพ 3.3 มาตรการความปลอดภัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล)

3.4 ขั้นตอนการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามนั้นภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา เพื่อจะได้รับความร่วมมือจากประชาชน เจ้าหน้าที่ต้องใส่ใจ หมั่นลงพื้นที่เพื่อรับทราบถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาจากประชาชน ทหารจะต้องทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ถือตัวและแบ่งแยกกัน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกันทุกฝ่าย ประชาชนเองจะต้องมีความรักความสามัคคีกัน มีความเมตตาปราณีกัน และไม่เกิดความขัดแย้งกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไรก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ร่วมกันเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่เพราะสิ่งนี้จะสงบสุขได้ ประชาชนต้องร่วมมือร่วมใจกันดูแล โดยแสดงให้เห็นได้ตามแผนภาพ 3.4

แผนภาพ 3.4 แสดงถึงขั้นตอนในการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.5 ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปหาข่าว เก็บข้อมูล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานว่า มีความภาคภูมิใจมากที่สุด คือ สามารถนำผู้ใต้บังคับบัญชากลับบ้านอย่างปลอดภัย เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว เคยประสบเหตุที่ผู้ใต้บังคับบัญชาถูกระเบิดเสียชีวิต และตนเองก็อยู่ในเหตุการณ์ แต่ไม่โดนระเบิด และไม่สามารถช่วยผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ จึงยอมรับว่าเคยเสียขวัญ กำลังใจอยู่นานพอสมควร ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พยายามทบทวนภารกิจที่ไปทำงานในแต่ละครั้งว่าบกพร่องตรงจุดไหน แล้วแก้ไขปัญหามีให้เกิดการผิดพลาดอีก

จากกรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การรักษาความปลอดภัย หรือการตรวจสอบความปลอดภัยไว้ก่อน จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ การมีชีวิตรอดกลับมาของผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะปฏิเสธไม่ได้เช่นกัน ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน จึงควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1. ความปลอดภัยของที่ตั้ง** มีการจัดเวรยามเฝ้าที่ตั้งไว้ ต้องทำอย่างเข้มงวดเพื่อรักษาหน่วยที่ตั้งไว้ให้ดีที่สุด
- 2. การตรวจสอบเส้นทางที่เดินทางไปเก็บข้อมูลหาข่าว และการมีส่วนร่วมต่างๆ** ควรกำหนดมาตรการเอาไว้ในเรื่องของความปลอดภัยดังนี้
 - 1) อำนวยความสะดวกโดยไม่แต่งเครื่องแบบ หรือใช้รถยนต์ที่มีสัญลักษณ์ว่าเป็นของทางราชการ
 - 2) ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเดินทางไปปฏิบัติงานดำเนินการมีส่วนร่วมกับประชาชน ต้องรายงานผู้บังคับบัญชา ก่อนว่าจะเดินทางไป เพราะว่าผู้บังคับบัญชาจะได้ช่วยประสานหน่วยงานต่างๆ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์
 - 3) ต้องมีความระมัดระวังในเรื่องของการใช้วิทยุสื่อสาร ฝ่ายตรงข้ามมักมีวิทยุสื่อสาร สามารถดักฟังการปฏิบัติงานหรือการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ได้
- 3. การสอบถามพฤติกรรมผู้ก่อเหตุ** การเข้าไปหาชาวบ้านหรือเข้าไปหาข้อมูลในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น ควรสอบถามพฤติกรรมของผู้ก่อความไม่สงบ เพราะผู้ก่อความไม่สงบอาจมีการลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ เช่น วางระเบิด ดักยิง เพราะระหว่างเดินทางไปหาข่าวหรือเก็บข้อมูล คนร้ายดักฟังวิทยุ ทราบถึงการเดินทาง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานตกเป็นเป้าหมายในการลอบยิง วางระเบิดหรือถูกทำร้ายบ่อยครั้ง
- 4. การตรวจสอบอุปกรณ์** ในการเดินทางไปหาข้อมูล หาข่าว การมีส่วนร่วมกับประชาชน เช่น อุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง ที่สำคัญ คือ ความพร้อมของรถยนต์ ปัญหาในยุคแรก คือ รถยนต์ส่วนใหญ่ที่ใช้ในราชการมีสภาพค่อนข้างเก่าที่สุด และสภาพค่อนข้างแย่ ติดตราสัญลักษณ์ของทางราชการ ภายหลังมีการก่อเหตุระเบิดลอบยิงบ่อยครั้งมากขึ้น ทำให้ทางราชการได้ปรับเปลี่ยนรถที่ใช้เป็นรถที่หุ้มเกราะ และไม่มีตราสัญลักษณ์ของทางราชการ และเรื่องน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นส่วนสำคัญ เพราะอาจเดินทางไปหาข้อมูล หรือการมีส่วนร่วมในหลายชุมชน และแต่ละชุมชนอยู่ห่างไกลกัน ฉะนั้นก่อนออกเดินทาง เจ้าหน้าที่ต้องเตรียมอุปกรณ์ เครื่องยนต์ และตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ทุกอย่างให้เรียบร้อย เพราะว่าถ้าเกิดมีเหตุการณ์ระหว่างทาง จำเป็นจะต้องเปลี่ยนเส้นทาง น้ำมันจะต้องเพียงพอ สำหรับการเดินทาง อุปกรณ์ลำดับต่อมาคือ เสื้อเกราะกันกระสุน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ใกล้หมดอายุ เพราะวัสดุที่กันกระสุนภายใน ไม่ว่าจะเปลี่ยนไส้สังเคราะห์ หรืออื่นๆ ที่มีโซลิตะ ก็จะมีอายุการใช้งานไม่นาน จึงต้องมีการตรวจสอบด้วย อาวุธปืน เช่น ปืนยาว ปืนพกประจำกาย ต้องมีประจำตัวและประจำรถด้วย สำหรับวิทยุสื่อสารต้อง

ตรวจสอบด้วย และต้องระวังในเรื่องการใช้ทฤษฎีสื่อสาร เพราะอาจถูกดักฟังได้ ไฟฉาย กล้องส่องทางไกล มีความจำเป็น ช่วยทำให้ปลอดภัยได้

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้ปฏิบัติงานทางด้านมวลชนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันดับแรก คือ เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานในพื้นที่ดังกล่าวว่ามีความพิเศษอย่างไรบ้าง เช่น กฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติ จึงคิดว่าควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่อย่างน้อยปีละประมาณ 2 ครั้ง และให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งนี้ควรมีการจัดกันอย่างต่อเนื่อง เพราะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทางด้านมวลชน อาจมีการละลายหรือหลงลืมไป หรือเจ้าหน้าที่อาจมีการสับเปลี่ยนกำลังใหม่ ซึ่งวิธีการในบางครั้งคนใหม่อาจยังไม่รู้ดีพอ ไม่ครบถ้วน

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เกิดความสำเร็จ มีดังนี้

1) การใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม ไร้วงเวียนและประสบการณ์ จะช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สนับสนุนการส่งเสริมองค์ความรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การให้ความรู้วิชาการสมัยใหม่กับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ มีการพัฒนาอย่างเสมอ อาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามเทคโนโลยีไม่ทัน จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการศึกษอบรม เพราะหากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ทันเทคโนโลยี จะทำให้การปฏิบัติงานและการแนะนำเป็นไปอย่างถูกต้อง เช่น การใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการสืบและเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ให้ผู้ชำนาญทางด้านการมีส่วนร่วม ออกมาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยกตัวอย่างจากการได้รับความรู้ใหม่ และได้ถ่ายทอดความรู้ในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (storytelling) และพร้อมที่จะนำไปปรับใช้ในการทำงาน

4) ความปลอดภัย หมายถึง การคำนึงถึงความปลอดภัยของทีมผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานได้เสร็จเรียบร้อย และมีชีวิตกลับมาพร้อมทุกคน และ**สำคัญที่สุด คือ การรักษาความปลอดภัยผู้ให้เบาะแสหรือผู้แจ้งข่าวให้กับเจ้าหน้าที่**

5) การตรวจสอบข่าวกรองว่ามีความเหมาะสม มีความชัดเจน เชื่อถือได้หรือไม่ สำหรับเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ บุคคลที่จะให้ข่าวกรองได้ดีที่สุด คือ คนในพื้นที่ เช่น โต๊ะอิหม่าม โดยต้องเป็นโต๊ะอิหม่ามรุ่นที่มีอายุมากแล้ว จะไม่เกรงกลัวและไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มผู้ก่อการร้าย

6) การตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะทุกครั้ง ก่อนออกเดินทาง เพื่อเตรียมความพร้อมระหว่างการปฏิบัติงาน เนื่องจากในสภาวะการณ์ที่ไม่สงบนั้น อาจเกิดเหตุอันตรายได้ตลอดเวลา ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ จึงมีความสำคัญมากที่สุด

7) การเข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่และปัญหาทางด้านสภาพจิตใจของประชาชนในชุมชนต่างๆ ควรให้ความสำคัญและเชื่อมโยงมิตรที่ดีต่อประชาชนในพื้นที่มากกว่าที่จะมุ่งปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จเพียงอย่างเดียว หรือห่วงความปลอดภัยของตนเองและทีมงานมากเกินไปจนลืมนสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ถูกจับตามองตลอดเวลา

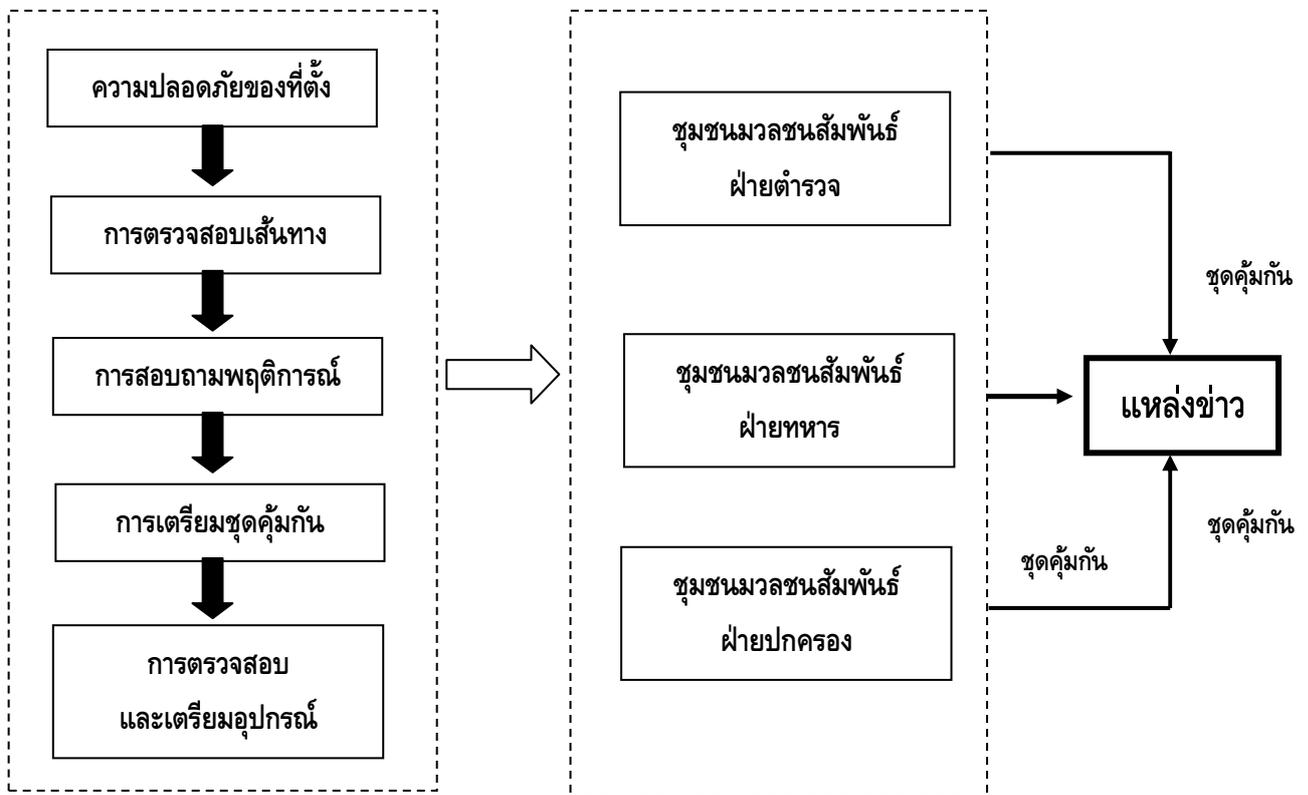

8) ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ ไหวพริบและปฏิภาณ สิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องมี นอกจากจะมีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบดีแล้ว ความกล้าหาญจะต้องมีก่อน เพราะเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น อาจหมายถึงชีวิตได้ตลอดเวลาของการปฏิบัติงาน เพราะผู้กระทำผิดจะจู่โจมโอกาสที่จะโจมตีอยู่ตลอดเวลา

9) ประสบการณ์ทำงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในการทำงานในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้เปรียบผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่อื่น หรือผู้ที่ย้ายเข้ามาทำงานใหม่ เพราะจะมีความรอบรู้ ความระมัดระวัง มีเครือข่ายข่าวกรอง และภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นอย่างดี

ดังแสดงตามแผนภาพ 3.5 ดังนี้

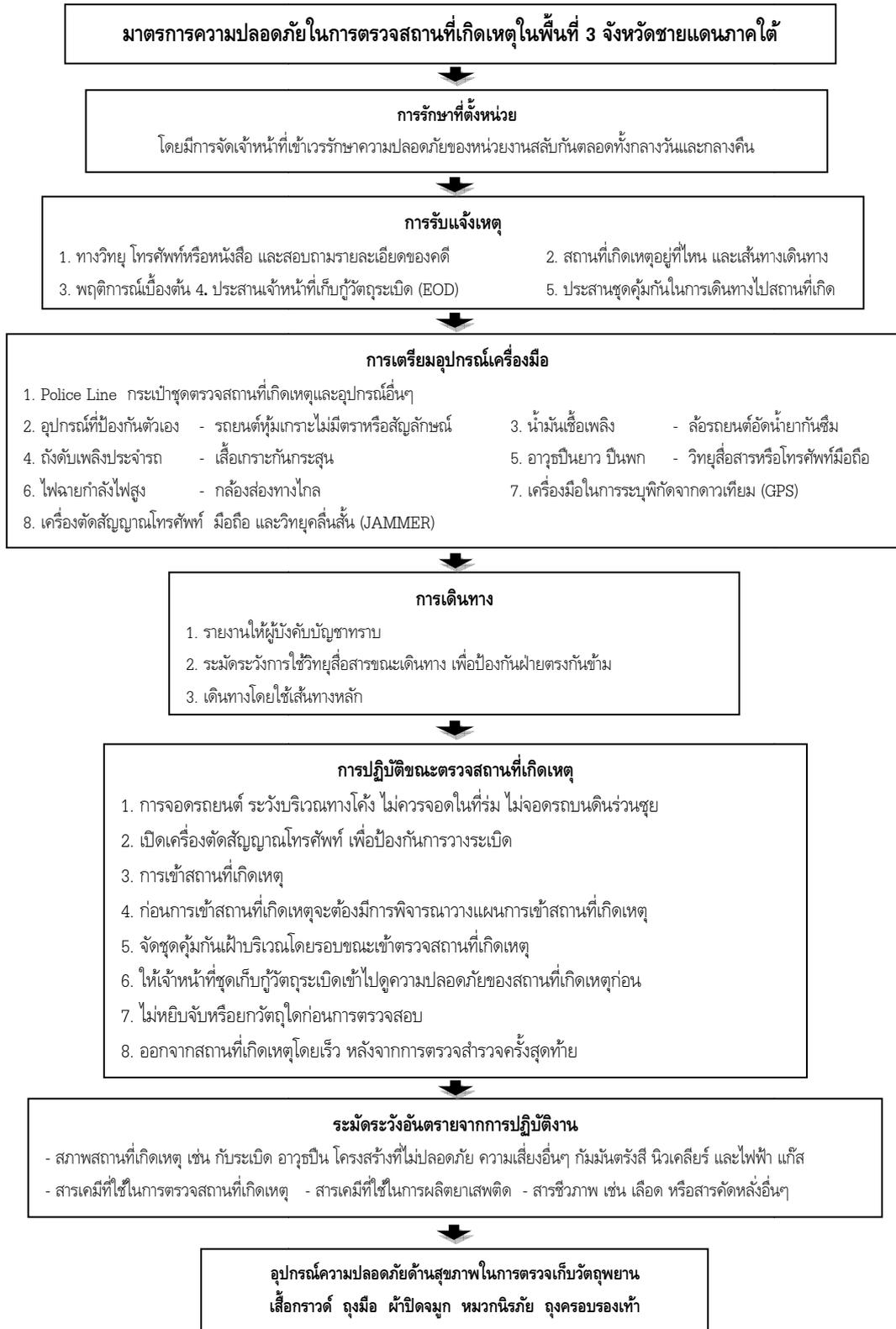
เตรียมความพร้อมก่อนเข้าพื้นที่

แผนภาพ 3.5 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์

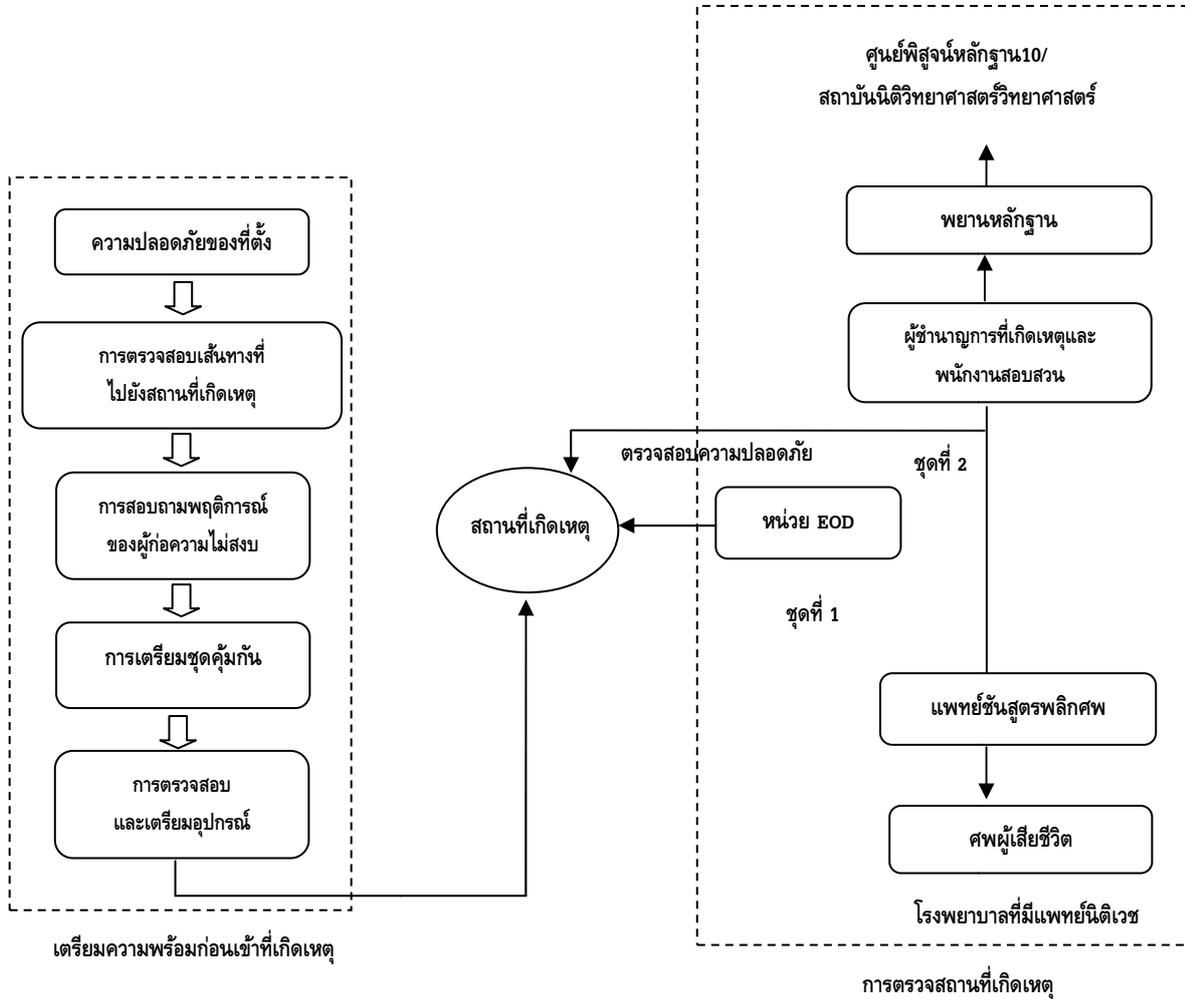

3.6 มาตรการความปลอดภัยในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแผนภาพ 3.6 และ 3.7

แผนภาพ 3.6 มาตรการความปลอดภัยในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

มาตรการความปลอดภัยในการเข้าพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

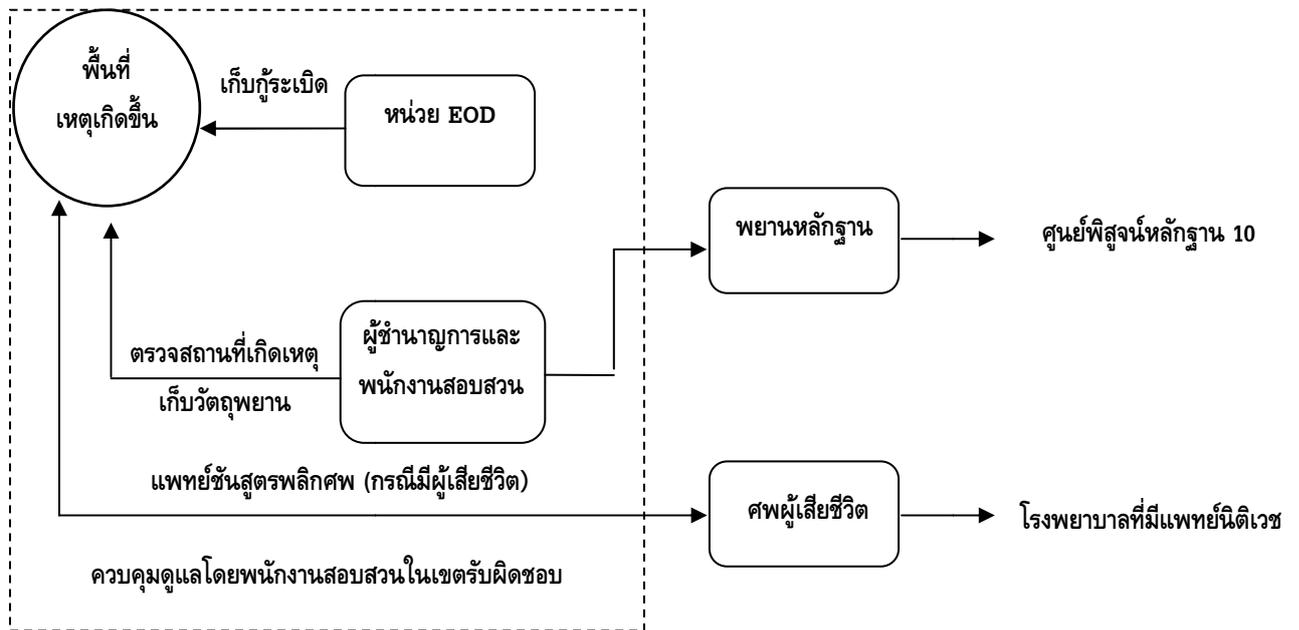
แผนภาพ 3.7 มาตรการความปลอดภัยในการเข้าพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.7 กระบวนการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.7.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เฉพาะที่ไม่เหมือนกับพื้นที่อื่น คือ มีลักษณะเป็น ป่าชายเลน สวนยาง ภูเขา และมีเขตพื้นที่ซับซ้อนหลายแห่ง ดังนั้น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะไม่เหมือนการเข้าที่เกิดเหตุในเขตพื้นที่อื่นๆ เพราะลักษณะการเกิดเหตุไม่ได้มีลักษณะเหมือนที่เกิดเหตุในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ของประเทศ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความละเอียด มีไหวพริบ มีการเรียนรู้ และมีการจัดการที่ดี ความสามารถอย่างเดียวไม่สามารถปฏิบัติงานได้ จึงต้องอาศัยเครื่องมือทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ เครื่องมือทางการป้องกันความปลอดภัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพ เมื่อมีเหตุระเบิดหรือเหตุปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ก่อการร้าย

โดยหลักการแล้วหน่วยงานที่จะเข้าไปตรวจสอบเป็นหน่วยงานแรก คือ หน่วยปฏิบัติการทำลายล้างวัตถุระเบิด (Explosive Ordnance Disposal (EOD)) เข้าตรวจสอบพื้นที่ที่ระเบิดเพื่อตรวจสอบ ความปลอดภัยก่อนที่ผู้ชำนาญการ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและพนักงานสอบสวนจะเข้าไปตรวจ เมื่อไม่มีผู้เสียชีวิต ในที่เกิดเหตุให้ส่งยานวัตถุทั้งหมดไปที่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 และคัดแยกวัตถุพยานตามประเภทของวัตถุพยาน เช่น สะเก็ดระเบิดส่งไปที่กลุ่มงานตรวจทาง พิสิกส์ ถ้าเจอเลือดให้ส่งไปที่กลุ่มงานทางชีววิทยา เป็นต้น ถ้าหากมีผู้เสียชีวิตให้ส่งศพไปที่โรงพยาบาลที่มีแพทย์นิติเวช อยู่ดังแสดงกระบวนการดำเนินการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในภาพรวมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแผนภาพ 3.8 ดังนี้

แผนภาพ 3.8 กระบวนการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยภาพรวมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.7.2 การบริหารสถานที่เกิดเหตุใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

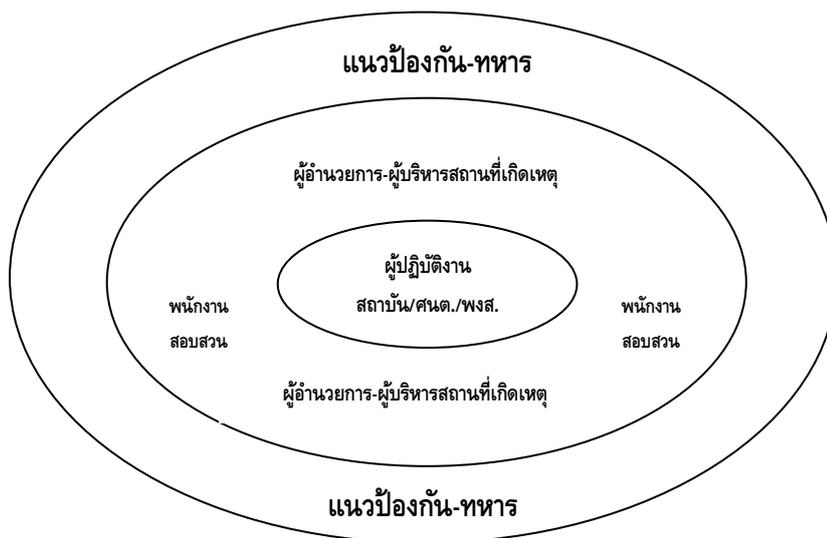
การบริหารสถานที่เกิดเหตุเพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่ กำหนดให้มีการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุเป็น 3 แนวดังนี้

แนวที่ 1 แนวรอบนอก เป็นแนวป้องกันเพื่อความปลอดภัยและรักษาสถานที่เกิดเหตุโดยให้เจ้าหน้าที่ ทหารเป็นหน่วยควบคุมดูแล

แนวที่ 2 แนวการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุ รับผิดชอบในการประสานงาน ลงบันทึกและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ โดยให้พนักงานสอบสวนเป็นหน่วยควบคุมดูแล

แนวที่ 3 จุดเกิดเหตุหรือแนวปฏิบัติเพื่อเก็บพยานหลักฐานและวัตถุพยานเป็นการทำงานร่วมกัน ระหว่างศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศนต.สชต.) และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

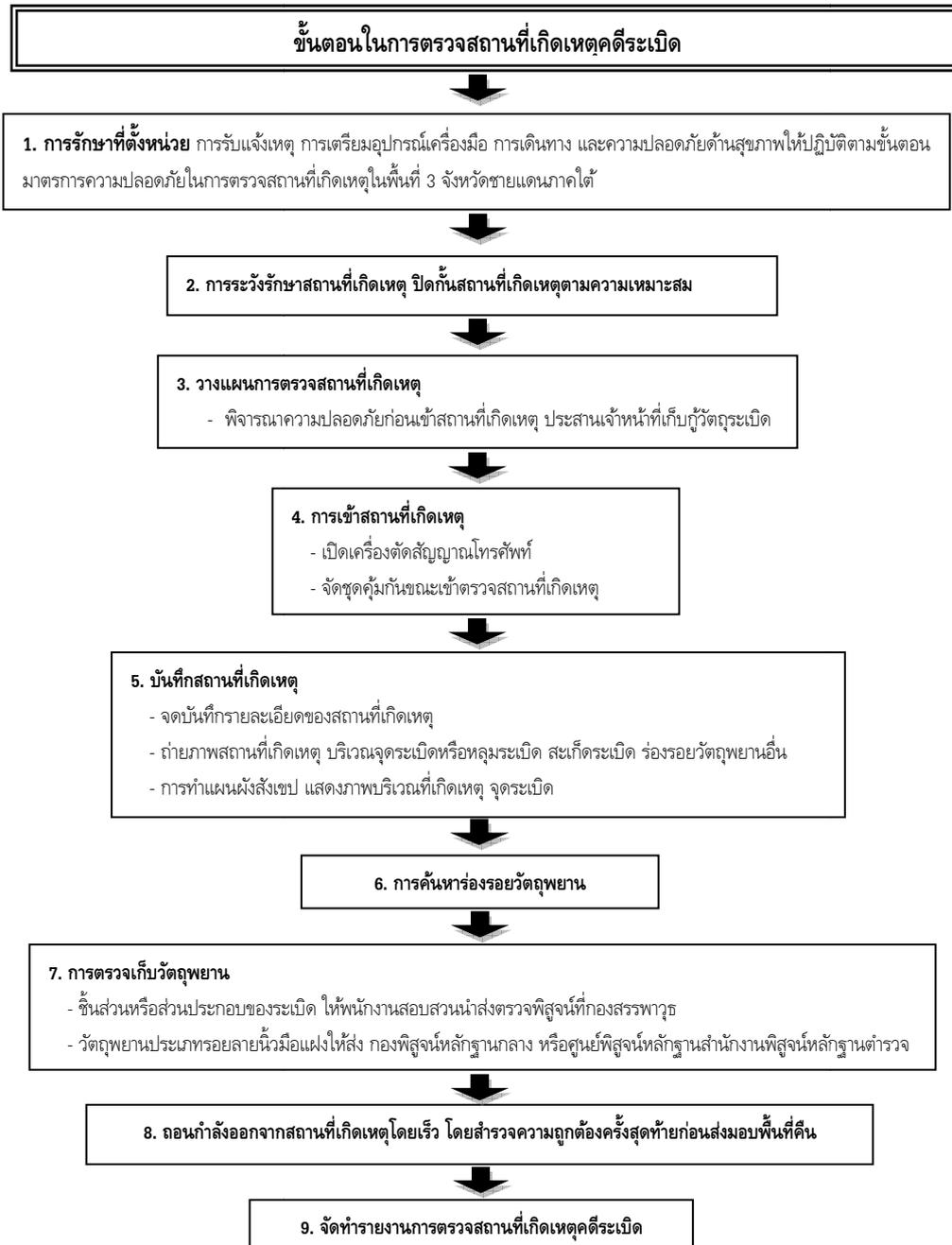
รายละเอียดตามแผนภาพ 3.9

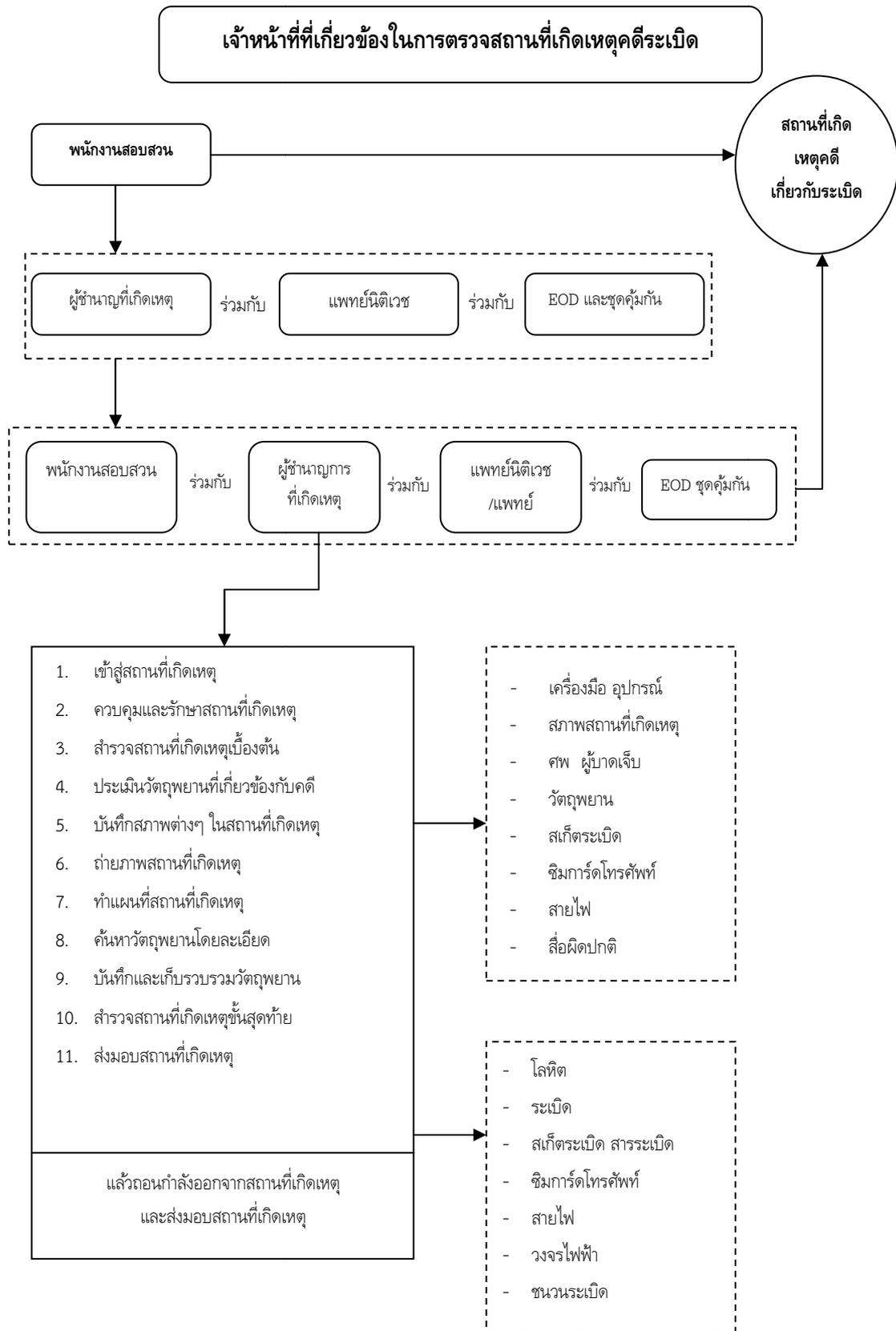
แผนภาพ 3.9 แนวการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุ

3.8 ปัจจัยความสำเร็จในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีที่สำคัญ

3.8.1 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด รายละเอียดตามแผนภาพ 3.10 และ 3.11

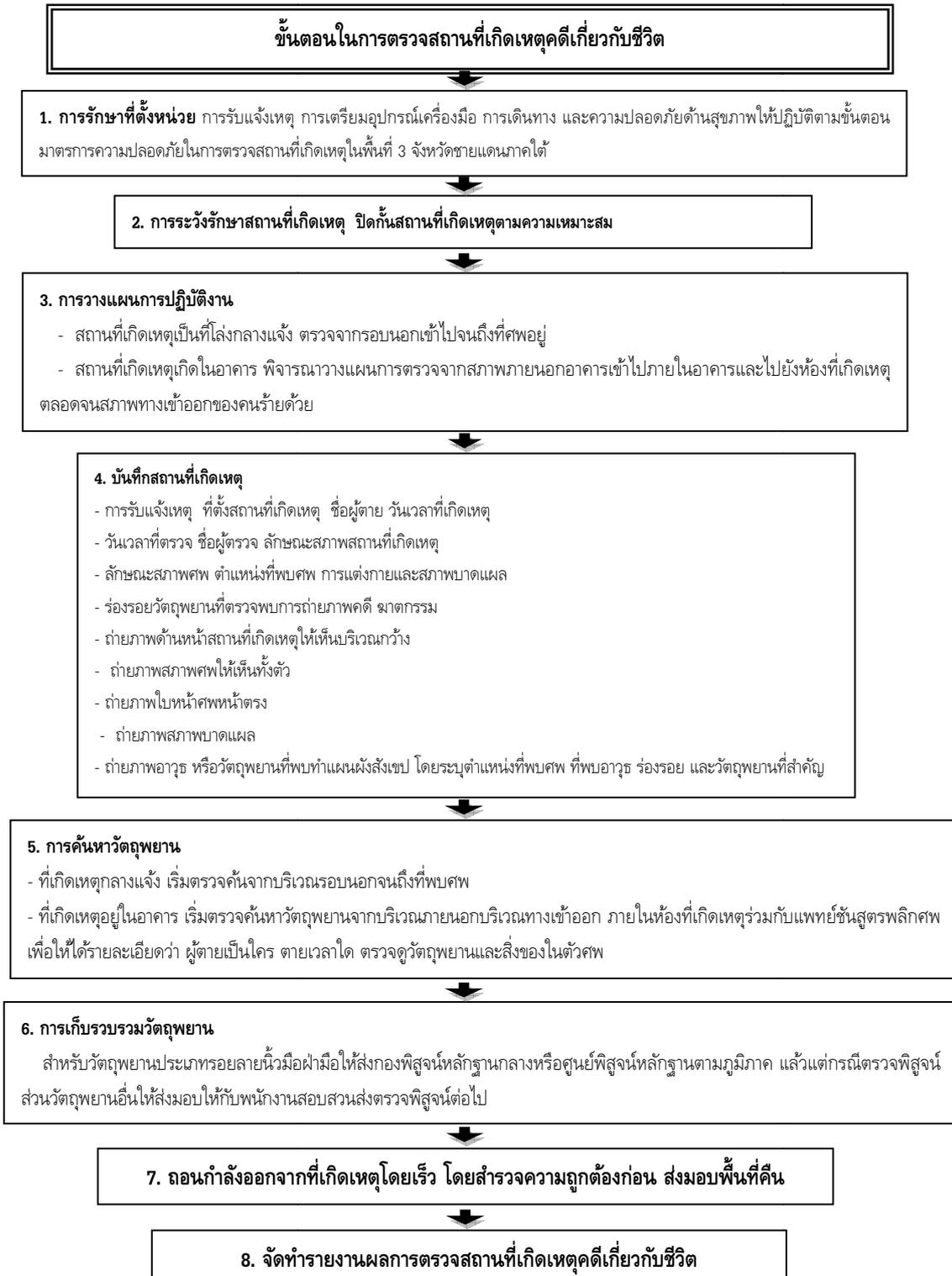

แผนภาพ 3.10 ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด

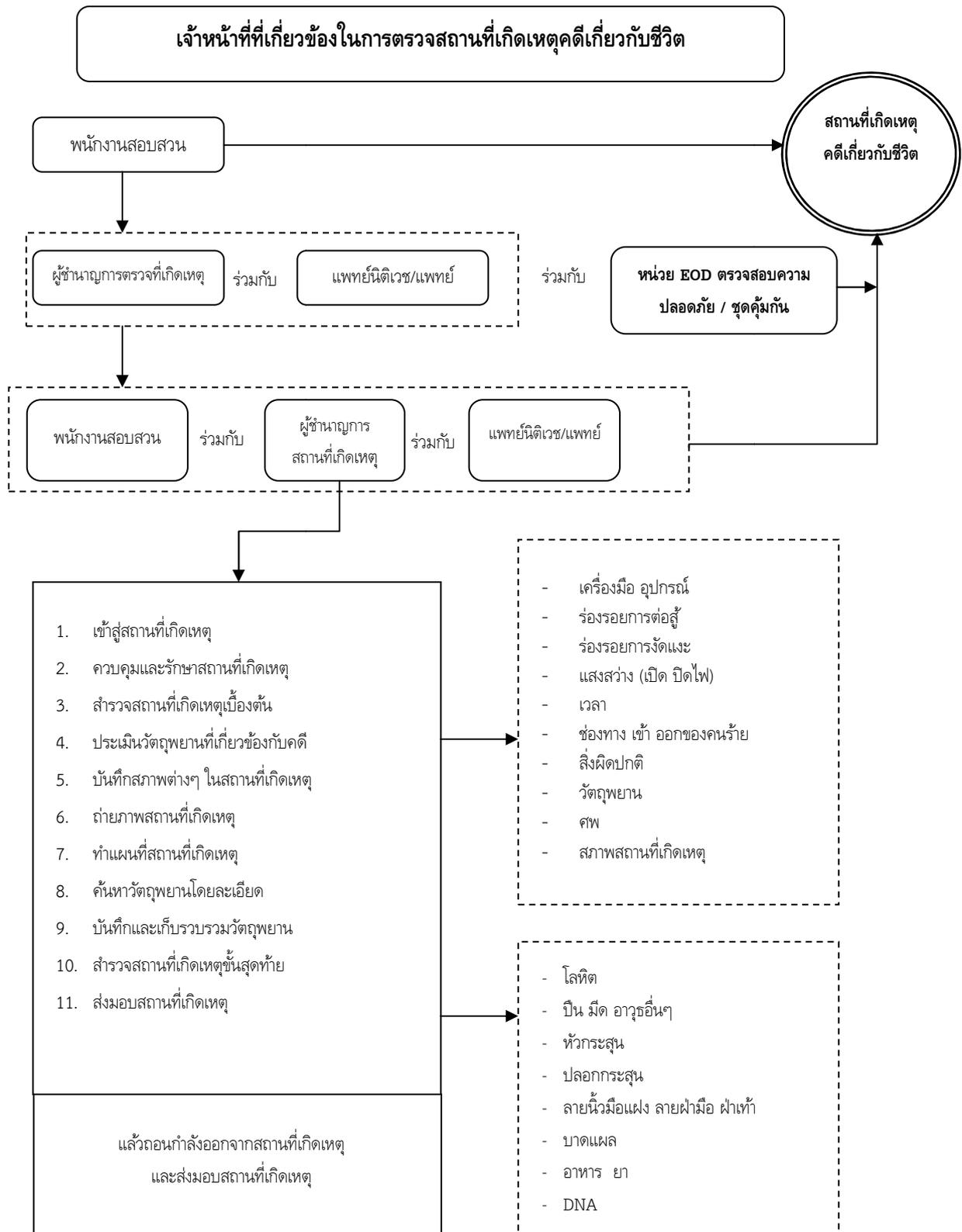

แผนภาพ 3.11 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด

3.8.2 การตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต รายละเอียดตามแผนภาพ 3.12 และ 3.13

แผนภาพ 3.12 ขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต

แผนภาพ 3.13 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต

บทที่ 4

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากการจัดทำคู่มือ “การจัดการความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” สามารถสรุปปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

- 4.1 ปัญหาและอุปสรรค
- 4.2 ข้อเสนอแนะ

4.1 ปัญหาและอุปสรรค

4.1.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ภายใต้กฎหมายโดยทั่วไปเช่นเดียวกับการใช้กฎหมายในจังหวัดอื่นๆ หากแต่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกฎหมายพิเศษที่ใช้อยู่ 3 ฉบับสำหรับการประกาศใช้กฎหมายพิเศษในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสามฉบับคือ

- พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2546
- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส
- พระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อยของจังหวัดสงขลา

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

- 1) กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการยุติธรรม เช่น กฎหมาย พ.ร.บ.ฉุกเฉิน ประชาชนมักมองว่ากฎหมายนี้ไม่ได้เอื้ออะไร ทำให้ชาวบ้านไม่ศรัทธาและใช้ความรุนแรง
- 2) กฎหมายความมั่นคง มีกระบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้น เนื่องจากสิทธิความเป็นอยู่ไม่ได้รับความเคารพในการปฏิบัติทางวิถีชีวิต ไม่ได้มีการเคารพเชิงวัฒนธรรมไม่ได้มีการเคารพสิทธิของประชาชน
- 3) ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เช่น การปฏิบัติงานทางด้านการมีส่วนร่วมของฝ่ายตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง
- 4) ขาดบทบัญญัติของกฎหมายที่มีสภาพบังคับ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ปฏิบัติต่อชุมชน
- 5) การบังคับใช้กฎหมาย ดำเนินคดีต่างๆ ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวออกมาแล้วไม่สามารถดำเนินคดีต่อได้
- 6) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม พื้นที่ชาวมุสลิม ถือเป็นภาษาเดียวกันหมด เจ้าหน้าที่มาจากนอกพื้นที่ไม่เข้าใจถึงปัญหาการดำเนินการของผู้กระทำผิด ญาติพี่น้องของผู้ที่ทำผิดมักจะปกป้องหรือคุ้มครองกันเอง

7) หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย พื้นที่พิเศษเป็นพื้นที่ซึ่งไม่ใช่อาชญากรรมธรรมดา ควรให้เจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรมที่มีความชำนาญพิเศษทางด้านความมั่นคง จึงจะได้ผล หากใช้พนักงานสอบสวนธรรมดาไปทำคดีความมั่นคง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่มี หากไม่สามารถลงโทษได้ก็กลับกลายเป็นขยายให้เห็นถึงการกลั่นแกล้งของเจ้าหน้าที่

4.1.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรและการปฏิบัติ

- 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดกำลังที่จะปฏิบัติงาน
 - ความจริงใจของรัฐที่มีต่อประชาชน
 - การศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนา + โรงเรียนสามัญของรัฐ
- 2) ปัญหาคนในพื้นที่แตกแยกกัน เพราะเขาเห็นว่าทางราชการเป็นฝ่ายตรงกันข้าม มีการตั้งผลประโยชน์เข้าตัวเอง
- 3) ขาดผู้บริหารที่เป็นเอกภาพ เช่น กรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น จะมีหน่วยที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในเหตุการณ์ การสอบถามข้อมูล การทำความเข้าใจกับประชาชนในการมีส่วนร่วม ขาดการบริหารงานที่ดี ต่างคนต่างทำ จึงเกิดการได้ข้อมูลที่ผิดพลาดหรือทำให้ชุมชนเข้าใจผิด
- 4) บุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ขาดความรู้ ความเข้าใจถึงการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วม ไม่เป็นเกณฑ์เดียวกัน
- 5) เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปรับหรือประยุกต์ใช้ การมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 6) พื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย เจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติงานด้วยความยากลำบาก
- 7) ควรใช้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการที่มีความรู้เกี่ยวกับคดีความมั่นคง บางครั้งมาอยู่เพียง 1 ปี ไม่รู้และไม่มีความชำนาญเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหา สิ่งสะท้อน คือ การขยายผลของคดีที่เกิดขึ้น พนักงานสอบสวนส่งฟ้อง อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรืออัยการสั่งฟ้อง แต่ไม่มีความชำนาญ ผู้ร้ายหลุดคดี
- 8) เครื่อง CCTV. ไม่บูรณาการ ในหมู่บ้านนอกเมืองและในเมือง ต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลเครื่อง CCTV. บางครั้ง Monitor เข้าไปอยู่ในโรงเรียนแต่ไม่มีคนดู ตำรวจเข้าไปควบคุมและระวังเหตุได้ ควรจะดูการระงับเหตุ ไม่ใช่เกิดเหตุแล้วมาดู ส่วนมากกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน นายกองอยากจะได้ใกล้ๆ บ้านของตนเอง

4.1.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านหน่วยงานและงบประมาณ

- 1) การแก้ไขปัญหามีหลายหน่วยงาน ต่างคนต่างทำ ไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร จุดตรงนี้เป็นปัญหาเพราะการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่บูรณาการ
- 2) ขาดงบประมาณในการติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบางพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตำรวจมีการแต่งตั้งตำรวจอาสา แต่ปฏิบัติจริงๆ ยังไม่เกิดขึ้น ตำรวจอาสาให้เดือนละ 5,000 บาท แต่ทำงานมาแล้ว 3 เดือนยังไม่ได้รับเงิน ปัญหาจึงเกิดขึ้นเพราะงบประมาณไม่พอ

3) เครื่องไม้เครื่องมือไม่พร้อม การกระจายข่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เมื่อคนร้ายแต่งตัวตำรวจไปยังแล้วบอกว่าเจ้าหน้าที่ทำ การแจ้งข่าวขาดเครื่องไม้เครื่องมือพิเศษในการดำเนินการไม่พอ กว่าที่จะหาพยานหลักฐานได้ หากไม่มีสิ่งเหล่านี้ หากไม่มีเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยจะเป็นปัญหาในพื้นที่

4) งบประมาณ ต้องลงมาในพื้นที่จริง จากที่ผ่านมาตัวแปรสำคัญคือ เรื่องยาเสพติด พื้นที่ประชาชนให้ความร่วมมือมาก เพราะลามเข้าไปถึงหมู่บ้าน เด็กที่ติดยาเสพติดมีประมาณ 80-90 % หากรัฐจริงจังในการแก้ปัญหา ต้องสร้างสถานบำบัด

5) งบประมาณในการติดตั้งเครื่องมือ เช่น กล้องวงจรปิด ต้องขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน ซึ่งในมุมมองของภาคเอกชน มีความเห็นว่า เมื่อรัฐไม่สนับสนุนงบประมาณมาให้ ภาคเอกชนต้องสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือกันเอง

4.1.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐ

1) การแก้ไขเบื้องต้นจะต้องทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นสร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ ของประชาชนมีอาชีพและรายได้ดีขึ้น เพราะมุสลิม คือ คนคือคนกลุ่มน้อยของประเทศ

2) รัฐบาลไม่ได้ห่วงใยต่อเนื่องและขาดการสนับสนุนต่อเนื่อง

3) กลุ่มแนวร่วมได้สร้างความแตกแยกโดยได้วางยุทธศาสตร์ 5 ประการ คือ

(1) ยุทธศาสตร์ประชากรวางแผนให้มีการแตกแยก เกลียดซัง มีการเลือกข้างอย่างชัดเจน

(2) ยุทธศาสตร์สังคม การสร้างความขัดแย้ง มวลชนฝ่ายผู้ก่อการร้ายให้มากขึ้น มีการเผาโรงเรียน เพื่อต้องการให้โรงเรียนปิด และให้เด็กมาเข้าเรียนโรงเรียนสอนศาสนาแทน ซึ่งโรงเรียนสอนศาสนามีการเรียนฟรี อาหารฟรี หากผู้ปกครองไม่เดินตามแนวทางนี้ อาจถูกกลั่นแกล้ง บางรายถึงกับถูกลอบฆ่าซึ่งเป็นการแสดงในเชิงสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มผู้ต้องการสร้างความแตกแยก

(3) ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ให้คนในหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง เป็นการเลี้ยงตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ เช่น เก็บเงินจากสมาชิกวันละ 1 บาท ขณะนี้ 800 หมู่บ้านจาก 2,000 หมู่บ้าน มีการเก็บเงินในลักษณะเช่นนี้ ปีหนึ่งได้เงินจำนวนเป็นล้านบาท เป็นการเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ

(4) ยุทธศาสตร์งานมวลชน มียุทธศาสตร์ป้องกันมวลชนของพวกเขาไม่ให้มาเข้ากับพวกเรา มีการพบปะพูดคุยตลอดเวลา มีการทำกันอย่างจริงจัง มากกว่าพวกเรา ซึ่งจะได้ทั้งพื้นที่และมวลชน ทั้งมิตรมีกรรมกรหมู่บ้านละ 6 คน ซึ่งฝ่ายเราไม่รู้ว่าเป็นใคร มีตำรวจประจำหมู่บ้าน ซึ่งไม่ได้เคลื่อนไหวในหมู่บ้าน มีอิทธิพลในการควบคุมประชาชนมากกว่าทางฝ่ายรัฐ ยุทธศาสตร์งานมวลชนของเขาจึงเข้มแข็งกว่าฝ่ายเรา

(5) ยุทธศาสตร์ทางการข่าว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของคนในหมู่บ้านอย่างกว้างขวาง สร้างพื้นที่ของมวลชนได้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะเข้าถึงมวลชนได้มากกว่าทางฝ่ายรัฐ ทำให้คนในหมู่บ้านคอยให้ข่าวทางฝ่ายเขา

4.1.5 ปัญหาและอุปสรรคด้านความเชื่อ

- 1) ไทย-มุสลิม มีความเชื่อว่าเชื้อชาติตามรัฐธรรมนูญของมลายู ไม่ได้มีเชื้อชาติไทยโดยยึดถือแนวทางตามรัฐธรรมนูญของประเทศติมอร์ ซึ่งได้แบ่งแยกประเทศมาจากประเทศอินโดนีเซีย
- 2) ความแตกแยกระหว่างไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม ทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยความเชื่อที่ว่า การต่อสู้แบบมีอุดมการณ์ การฆ่าคนที่เป็นศัตรู จะได้สู่สวรรค์
- 3) ประชาชนถูกกดดันจากผู้ที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน
- 4) ประชาชนไม่กล้า หวาดกลัว ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
- 5) ผู้ประกอบอาชีพกรรมใช้แนวร่วม เช่น การปล้นร้านทองที่ จังหวัดยะลา ถึงแม้ชาวบ้านให้ความร่วมมือ แต่ก็กลัวการข่มขู่ และคุกคามอย่างมาก
- 6) การบิดเบือนทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติศาสนา กระบวนการก่อเหตุอย่างรุนแรง
- 7) ผู้นำศาสนาเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน หากผู้นำศาสนาพูดบิดเบือน จะง่ายต่อการปลุกปั่นชาวบ้านให้หลงเชื่อได้ง่าย
- 8) ประวัติศาสตร์ซึ่งได้ถูกอ้างว่าเป็นรอยร้าวในอดีตได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือชี้นำ การที่รัฐปฏิบัติถูกอาณาจักรสยามกวาดต้อนประชาชน เป็นอาณานิคมในกรณีขึ้นเป็นอย่างมากในทุกโอกาส การสร้างความเกลียดชัง นำไปสู่ความแตกแยกและหวาดระแวง

4.1.6 ปัญหาและอุปสรรคด้านการศึกษา

- 1) ประชาชนยังมีการศึกษาที่ไม่สูงพอ ทำให้เกิดการชักจูงได้ง่าย
- 2) การเรียนรู้ภาษาไทยมีน้อย ทำให้เกิดภาพการแตกแยกต่างกัน ถ้าพูดภาษาไทยจะเป็นภาษาของคนพุทธ ส่วนอิสลามถือว่าเป็นบาป เหตุการณ์ที่จับอาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ ถือว่าเป็นการประกาศอิสรภาพของชาวปัตตานี
- 3) การเผาโรงเรียนในระดับประถมจำนวนมาก ทำให้คนไทยพุทธและมุสลิมไม่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เด็ก ทำให้ง่ายต่อการปลุกฝังลงไปในเรื่องศาสนา ปลุกฝังให้เชื่อว่าสยามรุกรานปัตตานี แล้วกวาดต้อนผู้คนไปเป็นสาเหตุรากเหง้าของความเกลียดชังและคับแค้นใจ
- 4) การศึกษาสามัญมีน้อย มาตรฐานการเรียนเชื่อว่าอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนหันไปเรียนศาสนากันมาก
- 5) ประชาชนบางคนมีภรรยาหลายคน มีลูกมาก รายได้น้อยไม่สามารถส่งเสียให้ลูกเรียนสูงๆ ได้
- 6) การศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาว่าจะศึกษาแต่ศาสนาอย่างเดียว
- 7) การศึกษาเฉพาะศาสนา เด็กจะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ บางครอบครัวมีภรรยาหลายคน รายได้ของครอบครัวมีน้อย เด็กจะว่างงานมากขึ้น เด็กอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้ไปไหน ไม่ได้ศึกษาต่อ ง่ายต่อการชักจูงให้กระทำผิดและติดยาเสพติด
- 8) ภาษาเป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ภาษามลายู เป็นภาษาในท้องถิ่น ฟังไม่รู้เรื่องสื่อสารกันไม่ได้

4.1.7 ปัญหาและอุปสรรคด้านอื่นๆ

- 1) สถานการณ์ภาคใต้เป็นอาชญากรรมองค์กร (Crime Organization) ซึ่งต้องกำหนดประเด็นให้ชัดเจนในเรื่องของการก่อการร้ายและอาชญากรรมองค์กร
- 2) ปัญหาในเรื่องความไม่ปลอดภัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยอมรับว่าเป็นกรณีพิเศษ เพราะเป็นพื้นที่สู้รบ และนำเอาเรื่องศาสนามาใช้ในการสู้รบ
- 3) ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหา จะถูกกำหนดโดยกระบวนการแบ่งแยกดินแดน
- 4) สื่อมวลชนนำเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ยากต่อการให้ความร่วมมือกับฝ่ายรัฐ

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย

จากการจัดประชุมคณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนี้

- 1) บทบาทของงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในกระบวนการสืบสวนคดีอาญา

บทบาทของการมีส่วนร่วมในกระบวนการสืบสวนคดีอาญา โดยเริ่มตั้งแต่การเข้าไปสอบถามประชาชน การหาข้อมูล และเก็บวัตถุพยานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และเก็บรวบรวมพยานหลักฐานตามคำร้องขอของพนักงานสอบสวน ซึ่งกระทำในฐานะผู้ชำนาญการเฉพาะทาง ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และถ่ายรูปในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งทำหน้าที่ตามระเบียบ หรือคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง พฤติการณ์ในการกระทำความผิดของคนร้าย และทำการตรวจพิสูจน์ยืนยันการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อเป็นประโยชน์แก่พนักงานสอบสวนในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา และหาตัวผู้กระทำความผิด

กฎหมาย ระเบียบ และกลไกเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลคดีอาญาในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมก่อนที่จะดำเนินการไปสู่ขั้นอัยการ และศาล พนักงานสอบสวนจะต้องแสวงหาข้อมูล และรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อทราบข้อเท็จจริงแห่งความผิด และให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาดำเนินการ และรับโทษตามกฎหมาย

- 2) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจสอบตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสอบสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือสงสัยว่า ได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น

(3) ข้อพิจารณาตามกฎหมายระเบียบ และคำสั่งเกี่ยวกับงานด้านการสืบสวน

ถึงแม้ว่าจะมีหลักปฏิบัติทั่วไปเกี่ยวกับการสืบสวน แต่อย่างไรก็ตามยังมีกฎหมายระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับบางประการที่คอยกำกับควบคุมอยู่ การดำเนินการต่างๆ หลายประการของการสืบสวนสอบสวนจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและการปฏิบัติควบคุมไปเสมอ กฎดังกล่าวมักจะเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญๆ เช่น จะทำอย่างไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การให้ข้อมูลจากพยาน คำให้การจากผู้เสียหายต่างๆ รวมทั้งกระบวนการสอบปากคำ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตามข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้จะต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามขั้นตอน

4.2.1.1 กรณีการออกหมายจับตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน (กฎหมายพิเศษ)

1) พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ได้เสนอให้มีการออกหมายจับนั้น ศาลควรเรียกมาไต่สวนให้ทราบสาเหตุของการขออำนาจการจับกุมนั้น มาจากพยานหลักฐานของการขัดทอดหรือมาจากแหล่งข่าวว่าบุคคลใดมีส่วนในการกระทำความผิด เนื่องจากมีหลายคดีที่พบว่าเมื่อพนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาลแล้วก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ตรงกับเหตุที่อ้างในการขอออกหมายจับตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน

2) ควรกำหนดมาตรการในการให้ผู้ควบคุมตัวทำรายงานแสดงสถานะปัจจุบันของผู้ถูกควบคุมตัวต่อศาล เพื่อให้มีการจัดตั้งสารบบในการแจ้งสถานะนำไปสู่การป้องกันมิให้มีการออกหมายจับซ้ำและขั้นตอนในการปลดหมาย

4.2.1.2 การขยายระยะเวลาการควบคุมตัวตามระเบียบ กอ.รมน.

1) การขยายระยะเวลาการควบคุมตัว ควรนำขั้นตอนของข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ.2548 บังคับใช้โดยกำหนดให้มีการนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาศาล เพื่อทำการไต่สวนว่าผู้ถูกควบคุมตัวนั้นจะคัดค้านการขยายระยะเวลาการควบคุมตัวหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันนี้ศาลยังยึดเอาแนวทางของระเบียบ กอ.รมน. ข้อที่ 37 วรรคสองที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาขึ้นศาล

2) การทำรายงานของเจ้าหน้าที่เสนอต่อศาลนั้น ควรพิจารณารายงานการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และความเข้าใจต่อผู้ถูกควบคุมตัวอย่างเคร่งครัด เนื่องจากพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำรายงานมักจะหยิบยกเอาข้อความในข้อ 3.7 ของระเบียบ กอ.รมน. มารายงานโดยมิได้ขยายรายละเอียด

3) ศาลควรกำหนดให้มีการไต่สวนเรื่องการปลดหมายจับ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ผู้ขอออกกฎหมาย ไม่ยอมลบข้อมูลการออกหมายจับบุคคลภายหลังจากมีการปล่อยตัวหรือเมื่อผู้ถูกควบคุมตัวได้ผ่านกระบวนการควบคุมตัวตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวมักจะถูกกักตัวตามด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ การไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้รวมถึงการถูกนำตัวไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของรัฐ เพื่อแลกกับการปลดหมายจับ

4.2.1.3 ศาลควรมีบทบาทอย่างเคร่งครัดตามข้อบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

4.2.1.4 การตรวจสอบการใช้อำนาจว่าเป็นไปตามหลักนิติธรรมในพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

4.2.1.5 ความกล้าหาญของอัยการ บทบาทของอัยการในการกลับกรองคดีและการสั่งฟ้องหรือไม่สั่งฟ้อง ควรมีความกล้าหาญที่จะสั่งไม่ฟ้องคดีในข้อหาที่เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอเพียง โดยพิจารณาจากสถิติการยกฟ้องของศาล โดยเฉพาะข้อหาอันยี่ ช่องโจร หรือก่อการร้าย ซึ่งมีอัตราที่ศาลยกฟ้องสูงจนเป็นที่สงสัยในการใช้ดุลยพินิจในการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่ามีความโน้มเอียงไปในทางยึดหลักการควบคุมตัว เพื่อป้องกันผู้ต้องหาไม่ให้ไปก่อเหตุมากกว่าหลักที่ให้นับนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ และเพิ่มจำนวนอัยการ เนื่องจากยังไม่เพียงพอกับปริมาณคดีเมื่อมีคดีซ้อนถึงต่อเลือนคดี ทำให้กระบวนการพิจารณาคดีมีความล่าช้า

4.2.1.6 เนื่องจากในปีงบประมาณ 2556 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ร่วมกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความปลอดภัย และความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ตำบล หรือโครงการสันติธรรมขึ้น โดยจะจัดสรรงบประมาณให้ตำบลที่มีขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 หมู่บ้าน) 800,000 บาท ตำบลขนาดใหญ่ (7 หมู่บ้านขึ้นไป) 1,000,000 บาท ไปดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน/ตำบล โดยใช้พลังมวลชนผ่านผู้นำท้องถิ่น เพื่อสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดความหวาดระแวง และเกิดความสันติสุขในพื้นที่ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนแยกขึ้น ณ ศูนย์สันติภาพ (บก.อส.จชต.) ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา เพื่อดูแลในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของสมาชิกอส. และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยเน้นไปที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นควรเร่งรัดในการเพิ่มกรอบอัตรากำลังสมาชิกอาสาสมัคร เพื่อจะได้เป็นกำลังหลักในการสนับสนุนภารกิจของผู้นำท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนโครงการของศูนย์บริการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภารกิจกระทรวงมหาดไทยต่อไป

นอกจากนี้ หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน การสืบสวนสอบสวน การตรวจการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะต้องสอดคล้องกับหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณที่เหมาะสมต่อการดำรงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม เพื่อสัมฤทธิ์ผลสูงสุดต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน

4.2.2 ข้อเสนอแนะด้านบุคลากรและการปฏิบัติ

- 1) มีการตั้งจุดตรวจในตัวเมืองโดยเฉพาะสี่แยก-สี่ทาง เดินทางเข้าออกมีจุดตรวจ มีการตรวจสอบการไปละหมาด ประกอบศาสนกิจ ต้องมีการตรวจสอบระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ถึงปัจจุบันรวม 9 ปี ทำให้ประชาชนต้องยอมรับสภาพและมีความเข้าใจในหลักคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีการทำงานร่วมกัน 3 ฝ่าย ฝ่ายเจ้าหน้าที่ในตัวเมืองมีกลุ่มลับปรอด และตามแนวชายแดน มีกองร้อย ทชด. เป็นต้น
- 2) ในเดือนรอมฎอน มีการก่อเหตุร้าย ช่วงที่ละหมาดเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเข้มงวดกวดขัน เพื่อป้องกันมิให้คนร้ายก่อเหตุร้าย
- 3) ปัญหายาเสพติดในบางหมู่บ้านมีให้เห็นอยู่ทุกวัน คนในพื้นที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ จะมีการก่อเหตุอาชญากรรมมากขึ้น ดังนั้นประชาชนต้องร่วมมือกันให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อจับกุมผู้ค้ายาเสพติด ทำให้การก่อเหตุอาชญากรรมลดน้อยลง ประชาชนจะมีความปลอดภัยในชีวิต และมีความสุข
- 4) วางแผนให้ประชาชนทุกฝ่ายให้มีความรัก ความสามัคคีกันไม่ให้มีการแตกแยกกัน และเคารพซึ่งกันและกัน และยอมรับเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบไม่กล้าก่อเหตุร้าย
- 5) รูปแบบที่ดีของการมีส่วนร่วม การทำงานของมวลชนอย่างจริงจัง ต้องมีความจริงจัง และมีความเข้มแข็งในการทำงานมวลชนโดยไม่ผลัดกำลังบ่อย ทำให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างดี และมีมวลชนแจ้งข้อมูลให้ตลอด
- 6) บทบาทของตำรวจตระเวนชายแดนต้องเข้าถึงจิตใจของประชาชนจะต้องทำงานอย่างจริงจัง และจริงจัง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนและชนะจิตใจของชาวบ้านได้
- 7) อย่าย่ไปสร้างความหวาดระแวง หรือแหล่งข่าวในหมู่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน และไว้วางใจ ปลอ่ยให้คนในหมู่บ้านบริหารกันเอง แล้วคอยช่วยเหลือเขาก็จะเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 8) การป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่รัฐให้ยึดถือรูปแบบสันติวิธี การเอาชนะที่แท้จริงต้องเอาชนะประชาชน โดยสร้างความเชื่อถือตลอดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม และไม่ทำการปราบปรามที่รุนแรงเกินไป
- 9) ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ต้องใช้มวลชนสัมพันธ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมืออย่างดี โดยใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน จะทำให้การก่อความไม่สงบลดน้อยลง และได้รับการสะท้อนตอบรับและความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน
- 10) ควรมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐซึ่งเป็นสิ่งที่ดี หากมีอุปสรรคจะมาร่วมกันช่วยคิดและแก้ไขปัญหาการร่วมมือกับประชาชนที่ดี สามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาได้อย่างดี
- 11) ผู้นำประชาชนกลุ่มต่างๆ ควรเข้าเวรยามรักษาตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ก่อความไม่สงบลดน้อยลงในพื้นที่
- 12) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม พี่น้องประชาชนกลัวฝ่ายทหาร ตำรวจ ดังนั้นทั้งทหาร ตำรวจต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นที่พึ่งของประชาชน เพื่อให้ประชาชนไม่กลัว แล้วให้ความร่วมมืออย่างดี

13) ในการมีส่วนร่วมควรให้ประชาชนได้มีโอกาสในการวางแผนร่วมเป็นธรรมชาติต้องเข้าใจ และเข้าถึงวัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งจะทำให้ทุกหน่วยงานของภาคประชาชนยอมรับ แล้วจะได้ความจริงใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

14) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรักษาความลับและปลอดภัยของประชาชน ผู้ให้ความร่วมมือแฉเบาะแสของ คนร้ายที่ประกอบอาชญากรรม ไม่แจ้งชื่อผู้ให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของคนในครอบครัวที่แจ้งเบาะแส เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูล เพราะกลัวว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

15) เจ้าหน้าที่รัฐต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนและทำให้ไม่เกิด คดีความมั่นคง ควรให้ความรู้ กฎหมาย ประชาชน ข้าราชการฝ่ายดูแลมวลชนของ 3 จังหวัดภาคใต้ ควรศึกษาภาษา มลายู เพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้ เช่น ศาสนา วัฒนธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วม

16) พลเมืองในพื้นที่มีมากที่สุด คือ สตรี สตรีเป็นสิ่งที่สำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม ดังนั้น หากยึดสตรี เป็นหลักความร่วมมือจะเกิดขึ้นในชุมชน

17) ควรให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้การมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

18) ทั้งข้าราชการและประชาชนในพื้นที่ต้องมีความรู้ในภาษายาวี เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

19) ต้องมีการกระตุ้นให้ระดับปฏิบัติเข้าไปทำการมีส่วนร่วมให้เห็นผลการกระทำต้องสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว

20) ประชาชนในพื้นที่มักจะไม่อยู่ติดบ้าน กลุ่มสตรีจะเป็นส่วนที่ช่วยได้มาก เมื่อพูดกับแม่บ้าน แม่บ้านก็จะปรึกษาหารือกับพ่อบ้าน ก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมง่ายขึ้น

21) ส่วนราชการ ควรมีเอกภาพในการทำงาน ทั้งระดับสูง และระดับล่าง การปฏิบัติงานในแต่ละส่วนมีภาระหน้าที่ที่ต้องให้สอดคล้องกัน ก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์กัน

22) ต้องเชื่อในศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชาวบ้านต้องมีความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่มาก เช่น การร่วมมือกันในการณีเด็กคดีจะทำให้มีประสิทธิภาพต่อดี

23) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องขยัน หมั่นลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจสถานที่แท้จริงของคนในพื้นที่และสอบถามข้อมูลและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง

4.2.3 ข้อเสนอแนะด้านหน่วยงานและงบประมาณ

1) ภาครัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริม และห่วงใยอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ไม่ขาดกำลังปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) รัฐควรให้การช่วยเหลือ ผู้ใหญ่บ้านได้เงินพิเศษเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3) มีการบูรณาการทุกหน่วยงาน ทั้งทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐการทำงานโดยให้ความร่วมมือทุกฝ่าย และประสานงานกันอย่างดี เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดความมั่นคงในความเป็นสุขอย่างยั่งยืน ทำให้ประชาชนมีความศรัทธา แล้วให้ความร่วมมืออย่างดี

4) รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ต้องสนับสนุนชุมชนอย่างจริงจัง เช่น งบประมาณและโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลแจก ถ้าไม่ผ่านเทศบาลก็ไม่ถึงมือประชาชนเพื่อไม่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน (คอร์ปชั่น)

4.2.4 ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐ

1) ควรตั้งองค์กรอิสระเพื่อรองรับเรื่องร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีตัวแทนของประชาชนและภาคประชาชนสังคมทุกภาคส่วนเข้าร่วมตรวจสอบ แก้ไขและเหนี่ยวรั้งการกระทำของเจ้าหน้าที่ เช่น การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการ การขับเคลื่อนร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรวิชาการ และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เป็นต้น

2) ควรสร้างความสมดุลในการบริหารรัฐ คือ ความสมดุลระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ที่อยู่ใต้ความยืดหยุ่นที่สามารถปรับสภาพของการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไทยและสังคมโลก โดยวางอยู่บนหลักการบริหารภายใต้ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง ภูมิภาคก้าวหน้าไกลและประเทศชาติมั่นคงเป็นฐาน

3) การปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ คือ ประชาธิปไตยที่แสดงการมีอยู่ของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงให้กับประชาชนทุกระดับ หมายความว่าประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสรี เปิดกว้าง

4) รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

5) รัฐต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนและเด็กมีการศึกษาที่สูงพอ โดยเฉพาะให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น

6) รัฐต้องแก้ไขปัญหาเสพติด โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบ จับกุมผู้ค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด เนื่องจากสิ่งแวล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติดมากขึ้น เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐในอนาคตได้

7) นโยบายของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าเป็นศาสนาอะไรก็ถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน

8) รัฐต้องให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่คนในพื้นที่ได้รับราชการ ทำงานในท้องถิ่นที่ตนเองเกิดซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้ไม่ว่างงาน เพื่อไม่ให้เป็นสาเหตุที่ถูกชักจูงทั้งการก่อการร้ายและค้ายาเสพติด

9) นโยบายในส่วนบนต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเข้มแข็งของฝ่ายเราในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่าฝ่ายเขา

10) แนวร่วมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องใช้หลักว่า ความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขา เขาจะให้ใจเรา หากหลอกเขา เขาจะหลอกเรา

- 11) หลักการมีส่วนร่วม ปลัดอำเภอหรือนายอำเภอต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา คนที่มีใจในการศึกษาหลักการ คือ ต้องทำความดี กลุ่มเยาวชนจะต้องให้เข้ามาอยู่ในการศึกษา เพื่อให้เขาทำความดี
- 12) องค์กรในระดับหัวหน้าหมู่บ้าน และระดับนโยบาย ต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมและต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว หากระดับจังหวัดมีความสัมพันธ์ในระดับการขับเคลื่อนแต่ระดับนโยบายไม่ให้การสนับสนุน จะทำให้กระบวนการสร้างความขัดแย้งสะดุด
- 13) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะความขัดแย้ง แตกแยกที่เกิดขึ้นทุกภูมิภาคที่สังคมไทยจำเป็นต้องสร้างอนาคตใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจ หมายความว่า รู้ความแตกต่าง รักความยุติธรรม อยู่อย่างสมานฉันท์
- 14) ต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนให้มีการปฏิบัติในเรื่องของมวลชนให้มีจิตสำนึกร่วมกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร ต้องถือว่าเขาเป็นคนไทยคนหนึ่ง
- 15) ต้องเน้นในเรื่องความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนมีความกล้า ไม่หวาดกลัวในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 16) รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ประชาชนอยู่รอดเพียงพอมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

4.2.5 ข้อเสนอแนะด้านความเชื่อ

- 1) ปรับทัศนคติและวิถีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้ยึดมั่นในหลักนิติธรรม การคัดเลือกคนดี การสร้างขวัญกำลังใจ การให้คุณให้โทษ การฝึกอบรมพัฒนา
- 2) เสริมสร้างบทบาทของภาคประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรม และพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก ด้วยการพัฒนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชน พัฒนาบทบาทผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนให้มีความรู้ทางกฎหมาย ใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางโดยการนำเทศนาธรรมวันศุกร์ มาใช้ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดในชุมชน
- 3) การพัฒนาการจัดการบริหารปกครองที่เหมาะสมและเป็นไปได้โดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมในพื้นที่ ตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- 4) การพัฒนาแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติดทั้งผู้ค้ายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด โดยฝ่ายปกครองต้องให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดแก่ประชาชน พ่อ แม่ เยาวชนและเด็กในพื้นที่ ให้ดูแลลูกหลานอย่างดี เพื่อไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะเด็กใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ติดยาเสพติดจำนวนมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา จึงเข้าไปมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นที่เหตุที่ถูก ชักจูงทั้งการก่อการร้ายและค้ายาเสพติดเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- 5) การพัฒนาทางศาสนา โดยเน้นผู้นำศาสนาให้มีการสอนที่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนทำแต่ความดี มีคุณธรรม และให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและชาวมุสลิม ไม่เดินคนละทาง เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

6) มุสลิมมีทั่วประเทศหากทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนกัน จะทำให้ปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจลดน้อยลง

7) ชาวไทยพุทธ และไทยมุสลิม จะต้องมีความรัก และความสามัคคีกัน มีความเมตตาปราณีกัน ไม่เกิดความขัดแย้งกัน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม จะทำให้ปัญหาการเกิดความไม่สงบลดน้อยลงมาก

8) ฝ่ายปกครอง ควรเชิญผู้นำศาสนามาประชุม เพื่อให้ผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน แนะนำชาวบ้านให้ทำแต่ความดีมีจริยธรรม

9) จะต้องแก้ไขปัญหาทางศาสนา ความคิดที่มีการปลุกฝังในเรื่องที่ไม่ดี การให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและชาวมุสลิมไม่เดินคนละทาง

4.2.6 ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

1) กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น

2) เยาวชนอายุ 12 ปีขึ้นไป ดิถยาเสพติดกันมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมจากเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเข้าไปมั่วสุมในเรื่องยาเสพติด เมื่อเกิดปัญหาทางการศึกษาและการมั่วสุมยาเสพติดมากขึ้น จะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการชักนำต่อเนื่องไปถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐต่อไปในอนาคตได้

3) ควรแก้ไขระบบการศึกษาให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น ทำให้เด็กมีความรู้สูง สามารถทำงานและมีรายได้ที่ดี

4) รัฐต้องเน้นการศึกษาของประชาชนและเด็ก เพื่อให้มีความรู้สูง และสามารถประกอบอาชีพได้ไม่ว่างงาน เพื่อให้เด็กไม่ง่ายต่อการชักจูงให้กระทำความผิด และดิถยาเสพติด

5) สถาบันการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องพยายามขับเคลื่อนของการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้เกิดการแตกแยกของชาวพุทธและชาวมุสลิม

6) การพัฒนาต้องมุ่งเข้าไปในหมู่บ้าน บิดา-มารดาต้องดูแลบุตรหลานให้ดี เพื่อไม่ให้ดิถยาเสพติด และขยายไปที่โรงเรียน อาจารย์ต้องสอนให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี เป็นเด็กดีมีคุณธรรม ผู้นำศาสนาต้องสอนหลักศาสนาที่ถูกต้องและผู้นำท้องถิ่นต้องดูแลหมู่บ้านให้ปลอดภัย เข้าไปสอดส่องเพื่อป้องกันอาชญากรรมต่างๆ มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ทำให้มีความรู้ในการทำมาหากิน เพื่อป้องกันเหตุต่างๆ หากคนร้ายเข้ามาคนในหมู่บ้านต้องเข้มแข็งในการป้องกัน

7) การพัฒนาส่งเสริมเรื่องการศึกษาให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กด้านการศึกษาให้มีความรู้สูงขึ้น เพราะความรู้ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และทำแต่ความดี ไม่ทำความชั่ว เพราะความร่วมมือของประชาชนเป็นหลักพิเศษในทุกวันนี้ การศึกษาเป็นปัจจัยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

4.2.7 ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ

1) กรณีเกิดคดีการก่อความไม่สงบ และคดีอาชญากรรม หากได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้ายก็จะประสบความสำเร็จอย่างสูง เช่น กรณีนาวิกโยธินสังหารผู้ก่อการร้ายตายไป 16 คน เนื่องจากยิงครุ

ชลธีเสียชีวิต แล้วเอาปืนและรถของครูไป ตำรวจติดตามคนร้ายได้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แจ้งเบาะแสคนร้าย จึงได้เสริมกำลังโดยเอาหน่วยนาวิกโยธินมาปฏิบัติหน้าที่แทนจนสามารถรักษาพื้นที่ไว้ได้

2) ต้องมีความรู้พื้นฐานและศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3) การเจรจา การพูดคุย ทำให้เกิดความเข้าใจทั้งพุทธและอิสลาม ทำให้เกิดความเป็นพี่น้องกลับคืนมาเพื่อให้เกิดสันติภาพได้อย่างแท้จริง

4) งานมวลชนมีความสำคัญอย่างมาก ต้องให้ข้อเท็จจริง เช่น การทำความเข้าใจกับ ผู้อำนวยการโรงเรียนให้พูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้ได้มวลชนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2547). รายงานการสำรวจข้อมูลสำมะโนประชากรในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

ดลมนรรัตน์ ปากา และคณะ. (2547). **วัฒนธรรมอิสลาม**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชเนศ ขำเกิด. (2549). **เครื่องมืออันทรงพลังของ KM ส่งเสริมเทคโนโลยี**. ปีที่ 33 ฉบับที่ 190.

ธานี ทวีศรี. (2546). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการป้องกัน และปราบปรามการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ไพบูลย์ ปะวะเสนะ. (2547). **การบริหารจัดการความรู้ Knowledge Management (KM)**. 2547.

สืบค้นเมื่อมีนาคม 29, 2550 จาก <http://www.cgd.go.th/Library/knowledge/article/KM.pdf>.

เมธา วาติเจริญ. (2543). **ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ : สำหรับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการภาคใต้และประชาชนทั่วไป**. กรุงเทพฯ : สุตรไฟศาล.

ผู้มีคุณูปการ

การศึกษาวิจัยโครงการการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปราม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

พลเอกณพล บุญทับ	รองสมุหราชองครักษ์
ดร.ลีลาภรณ์ บัวสาย	ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
รองศาสตราจารย์ ดร.ฤๅเดช เกิดวิชัย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.ช่วงโชติ พันธุ์เวช	อดี้อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พลตำรวจโท ไพฑูรย์ ชูชัยยะ	ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พลตำรวจตรี ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์	รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล
นายกฤษฎา บุญราช	ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา
นายประมุข ลมุล	ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
พลตำรวจตรี จำรูญ คชาลิทธิ	ผู้บังคับการอำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พลตรี มณี จันทร์ทิพย์	ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกปัตตานี
พลตำรวจตรี เอกภาพ ประสิทธิ์วัฒนชัย	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
พันตำรวจเอก ต่วนแดร์ จุฑานนท์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี
พันตำรวจเอก ปัญญวัฒน์ เพชรชุม	ผู้กำกับการ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ โสภัย	ที่ปรึกษาศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พันตำรวจเอก นรินทร์ บุญมะมัญ	รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา
พันตำรวจเอก นิตินัย หลั่งยาหน่ย	รอง ผบก.รท.ผกก.สภ.สุโหงโกลก
พันตำรวจเอก สมบัติ หวังดี	รอง ผบก.ภ.จว.นราธิวาส (ผู้แทน ผบก.ภ.จว.นราธิวาส)
พันเอก ณรงค์กร บัวเงิน	เสธ.จังหวัดทหารบกปัตตานี
พันเอก สฤณี สึงโยธิน	รอง เสธ. หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี
พันตำรวจเอก จรินทร์ จำทอง	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา
พันตำรวจเอก เจริญ ธรรมพันธ์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา จังหวัดยะลา
พันตำรวจเอก ไพโรจน์ หมื่นกล้าหาญ	ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการอำนวยการ ศชต.
พันตำรวจเอก ศักดา เจริญกุล	ผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี

พันตำรวจเอก สมพร มีสุข	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองนราธิวาส
พันตำรวจเอก ประยงค์ โคตรสาขา	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรตากใบ
พันตำรวจเอก ภัคดี ปรีชาชน	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบาเจาะ
พันตำรวจเอก จิระเดช พระสว่าง	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรระแงะ
พันตำรวจเอก สุชาติ อัศวจินดารัตน์	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโคกโพธิ์
นาวาโท ธรรมบุญ วรรณ ร.น.	ผบ.จก.นราธิวาส 32
นาวาตรีปริญญา แดงพลับ	รอง ผบ.จก.นราธิวาส 32
พันตำรวจโท ศิริวัฒน์ ปัญญาชนวัฒน์	รอง ผกก.ป.สภ.โคกโพธิ์
พันโท ธรรมรัตน์ อองพลากรณ์	ผอ.จก.ป.น.24
พันโท รังสรรค์ ฝั่งมณี	ผบ.ร้อย จก.ยะลา 15
พันตำรวจโท วสันต์ รักชาติพานิช	รอง ผกก.ป.สภ.เมืองปัตตานี
พันตำรวจโท พิเชษฐ รัตวงศ์	รอง ผกก.สส.สภ.ตากใบ
พันโท เอกพล เลขนอก	หน.ฟชว.พล.ร.15
พันตำรวจโท เฉลิมชัย บุญศิริ	สภ.3 สภ.เมืองนราธิวาส
พันตำรวจโท ปรีชา กาญจนวี	พนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญการพิเศษ
พันตำรวจโท พงศ์พร พรหมมณเฑียร	รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ
พันตำรวจตรี อิทธิพล พรหมดวง	ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้
พันตำรวจตรี วันชัย นนท์อ่อน	สารวัตรอำนาจการ สภ.ยิงอ (ผู้แทน ผกก.สภ.ยิงอ)
พันตำรวจตรี ดร.อาริษฐ์ ทัศนพันธ์	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ
พันตรี ถวัลย์ ราชชมภู	กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม
พันตำรวจตรี มานพ บริพันธ์	ช่วยราชการกองข่าว มณฑลทหารบกที่ 42
พันตำรวจโท ยม เวชสิทธิ์	สว.อก.สภ.บันนังสตา
ร้อยตำรวจเอก สุเมธ กนกพรหมพันธ์	สว.สส.สภ.บันนังสตา จังหวัดยะลา
ร้อยตำรวจเอก กิตติศักดิ์ ศรีวิจิตร	รอง สว.ด้านตรวจคนเข้านราธิวาส
ร้อยตำรวจเอก เสรี หะยีดีง	รอง สว.สภ.สุไหลโก-ลก
ร้อยตำรวจเอก อาสบิน ปือราเต	สภ.ตากใบ
ร้อยเอก สิริพงศ์ วัฒนวิบูลย์	รองสารวัตร
ร้อยเอก กิติพงษ์ มั่นเขตวิทย์	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ
ร้อยตำรวจโท หญิง อรนาถ โตะแวง	กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม
ร้อยตำรวจตรี สนิท ขวัญคำ	นายทหารการข่าวหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส
	รอง สว.อก.สภ.บันนังสตา
	รอง สว.ป.สภ.มูโนะ

สืบทำรวจตรี ชัยวัฒน์ อินอ่อน
ดาบตำรวจ สมชาย ปานเอี้ยง
นายบุญสืบ แซ่มซ้อย
นายสนั่น พงษ์อักษร
นายธนทร์ ลือแม่
นายธนา ยันตระโกวิท

นายภูเกียรติ นิมนิยม

อาจารย์ชลิตา ทาเจริญศักดิ์
นายเกริกไชย ศรีศุภร์เจริญ
นายมหิธร กลิ่นนุรักษ์
นายชัชเนตต์ ดวงขวัญ
นายจักริน อรุณรุจิพันธ์
นายฮาгим พงตีโก
นายอัชฮาร์ สารีมะเจ๊ะ
นางสาวพลอยกมลวัน ธัญญลักษณ์ชัย

นายนฤพล แหละดี
นายธนธัญ แสงม่วย
นายสารัช ลังษ์ชุม
นายไพรี เชยชม
คุณแพ็ญสุข เสียงเพราะ
นายมนตรี โภคานิตย์
นางสาวสุรียา ดอเลาะ

นายศักดิ์ จิการประสิทธิ์พร
นายรอมือลี มัสกอต
นายอาบีดิง กาจะลา
นายมูฮัมมัด กาเต็ง
นายมะยูโซ๊ะ อาลีมามะ
นายภูและ ต่วนออลง

ปลัดอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
ผบ.หมู่กสก.ศพล.10
หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายอำเภอโคกโพธิ์
อำเภอสุโหงโกลก
ผู้อำนวยการ สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม
และการมีส่วนร่วม
ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
และการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ผู้อำนวยการมูลนิธิศักยภาพชุมชน
รองผู้อำนวยการสำนักคดีเทคโนโลยีสารสนเทศ
ผู้อำนวยการส่วน 2 กองกฎหมาย
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
นิติกรชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
รองเลขาธิการ สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
ประธานสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ปลัดจังหวัดยะลา
ผอ.ศูนย์วิชาการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
หัวหน้าฝ่ายปกครองเทศบาลนครยะลา
รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรียะลา
กรรมการ กกตร. ยะลา
ปลัดอำเภอเมืองนราธิวาส
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนศูนย์วิชาการ
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
โรงเรียนบันนังสตาอินทรีจันทรฯ จังหวัดยะลา
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเตาปูน จังหวัดยะลา
นายกเทศมนตรีตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
นายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
รองนายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนบางลาง

นายเถลิงศักดิ์ ยกศิริ
นายพิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์
นายสมศักดิ์ อธิริยะภิญโญ
นายสมยศ เอี่ยมหงส์เหม
นางเบญจวรรณ ชูสารอ
นางมารศรี ชูสุวรรณ
นายสนิท จงเดิม
นายจรัญ รองสวัสดิ์
นายชาลี ชีวะสาธน์
นางสุพิศ ขาวทอง
นางสาวชีวาพร แก้ววงค์
นายหามะ ดือระ
นายมาหมัดรูสลัน สลิมีง
นายภูวนัย จันท์หอม
นายสุรพร พร้อมมูล
ดร.จรงค์ พลาชัย
รศ.ถนอมศรี อินทนนท์
นายอาหะมะ บินอุเซ็ง
นายอัปดุลอาซิ เจะเต๊ะ
นายไพลีฐ จารุงศา
นายพีรวัส เตชัชพัชรพงษ์
นายทิพย์เนตร นิลโอภา
นายปวิวัติ เต่นอร่ามคาน
นายชีวพล เต่นชีวา
นางสาวภาวิณี ศคานนท์
นายธานีห์ ทองขโชค
นางสาวกุศลีน สุวรรณโณ
นางสาวสุธานี บินตาละ
นายชัยกฤต หมอกจันทร์

ปลัดจังหวัดปัตตานี
นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี
ประธานหอการค้าจังหวัดปัตตานี
ม.สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
ครูชำนาญการโรงเรียนบ้านโคกโพธิ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรายขาว
นายกเทศมนตรีโคกโพธิ์
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
ปลัด อบต.ช้างให้ตก ตำบลช้างให้ตก อำเภอโคกโพธิ์
อิหม่ามมัสยิดดารุลอาบีดีน หมู่ 4 ตำบลนาเกตุ
อิหม่ามมัสยิดนาค้อใต้
รองนายก อบต.ช้างให้ตก
นายอำเภอเมืองนราธิวาส
อธิการบดีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
เลขาธิการเทศมนตรี
นายก อบต.ยิงอ
กรรมการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส
เลขาธิการนายกเทศมนตรี
เจ้าหน้าที่ป้องกัน 3
กำนันตำบลปาเสมัส
ผู้นำชุมชนบือเร็ง
ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง 11)
ผู้อำนวยการ สวท.สุโขทัย-ลก
นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ
ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นอำเภอสู่โข-ลก
นิติกรจังหวัดสงขลา

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2556